

LERARENT EKORT IN HET NEDERLANDSTALIG ONDERWIJS IN BRUSSEL

Versie 23 mei 2025

VGC - ADOV

Inhoudsopgave

1	Algemene gegevens m.b.t. het aantal leerkrachten en het aantal leerlingen (evolutie)	3
1.1	Aantal leerkrachten in VTE - evolutie	3
1.2	Aantal leerlingen in VTE - evolutie	4
1.3	Verhouding leerkrachten/leerlingen en evolutie	5
1.3.1	Gewoon kleuteronderwijs: verhouding leerlingen/leerkrachten	6
1.3.2	Gewoon lager onderwijs: verhouding leerlingen/leerkrachten	6
1.3.3	Gewoon secundair onderwijs: verhouding leerlingen/leerkrachten	7
2	Lerarentekort: grootteorde (openstaande vacatures en langdurig afwezig)	8
2.1	VGC-bevraging tekorten	8
2.2	Korte afwezigheden	9
2.3	Rapport afwezigheden naar aanleiding van ziekte 2023	12
2.4	Lerarentekort in de grootsteden	16
2.4.1	Gewoon basisonderwijs: lerarentekort in de grootsteden	16
2.4.2	Gewoon secundair onderwijs: lerarentekort in de grootsteden	17
3	Woonplaats van de leerkrachten (binnen en buiten Brussel)	19
4	Gegevens over directiewissels	20
5	Gegevens m.b.t. de bekwaamheidsbewijzen	21
5.1	Globaal overzicht	21
5.2	Bekwaamheidsbewijzen in het kleuteronderwijs- evolutie	23
5.3	Bekwaamheidsbewijzen in het lager onderwijs- evolutie	24
5.4	Bekwaamheidsbewijzen in het secundair onderwijs- evolutie	25
5.5	Aanvullingen: globaal beeld en vergelijking met andere grootsteden	26
5.5.1	Aanvullingen: gewoon basisonderwijs	30
5.5.2	Aanvullingen: gewoon secundair onderwijs	33
6	Zij-instromers in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel	36
6.1	Algemene cijfers en evolutie	36
6.2	VGC-subsidies voor zij-instromers	37
6.2.1	Terugbetaling studiegeld	38

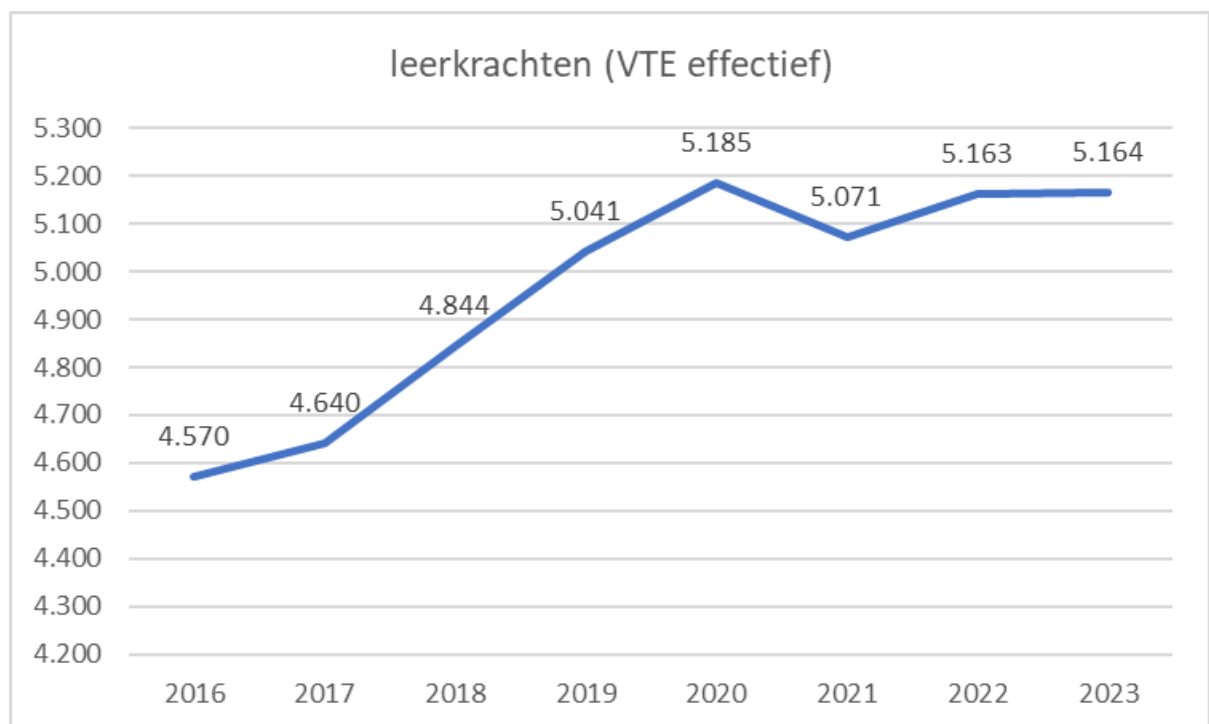
6.2.2	Extra opleidingstijd	38
7	Overzicht van de maatregelen die de VGC reeds heeft genomen	40
8	Evolutie aanmelden en inschrijven in Brussel	45
8.1	Basisonderwijs	45
8.1.1	Aanmeldingen basisonderwijs	45
8.1.2	Toewijzingen en inschrijvingen basisonderwijs	46
8.2	Secundair onderwijs	48
8.2.1	Aanmeldingen secundair onderwijs	48
8.2.2	Toewijzingen en inschrijvingen secundair onderwijs	49

1 Algemene gegevens m.b.t. het aantal leerkrachten en het aantal leerlingen (evolutie)

1.1 Aantal leerkrachten in VTE - evolutie

Dit zijn de leerkrachtenaantallen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel van 2016-2017 tot en met 2023-2024, in VTE effectief.

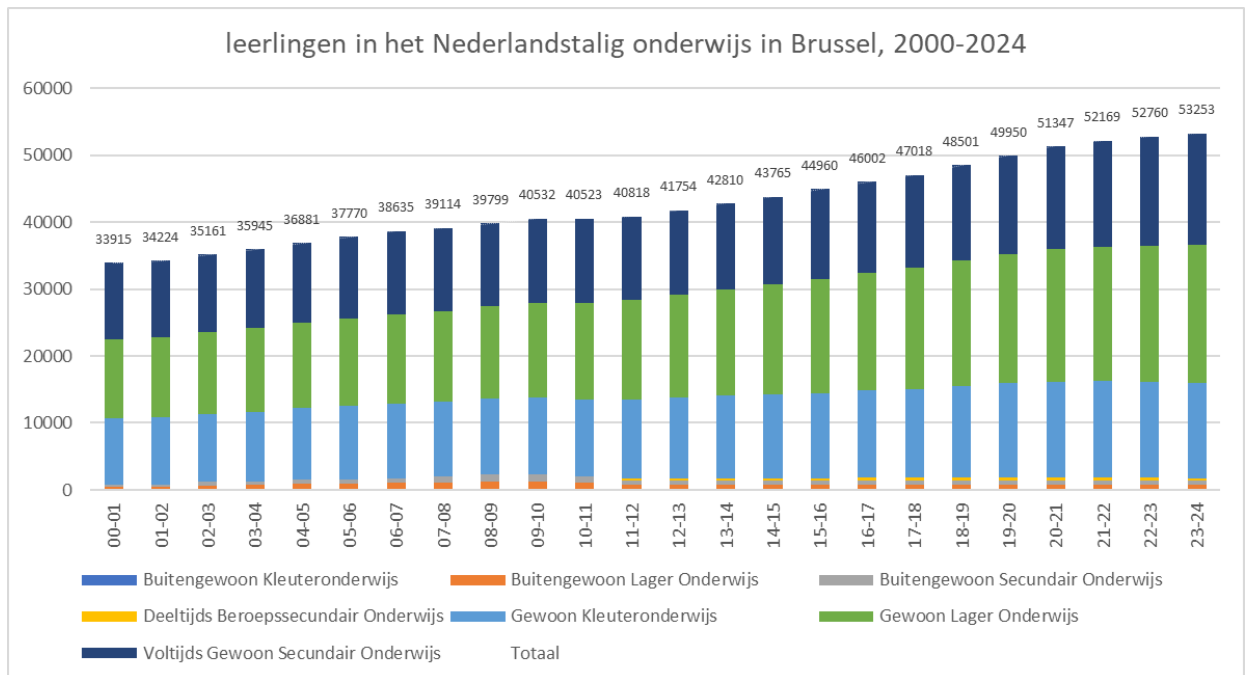
VTE effectief betekent zoveel als effectief gepresteerde uren, of het opdrachtvolume dat een personeelslid effectief heeft gewerkt. De gegevens zijn gefilterd om enkel personeel op te nemen met VTE effectief groter dan 0. Dat betekent dat enkel personeel is opgenomen dat effectief een opdracht uitoefende. Dienstonderbrekingen (bv. ziekte, verlofstelsel, tijdelijk andere opdracht) worden afgetrokken van de opdrachten van personeelsleden, waardoor hun VTE-aandeel precies overeenstemt met de gepresteerde uren. De jaartallen staan voor het begin van het schooljaar (dus 2023 = schooljaar 2023-2024).

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

1.2 Aantal leerlingen in VTE - evolutie

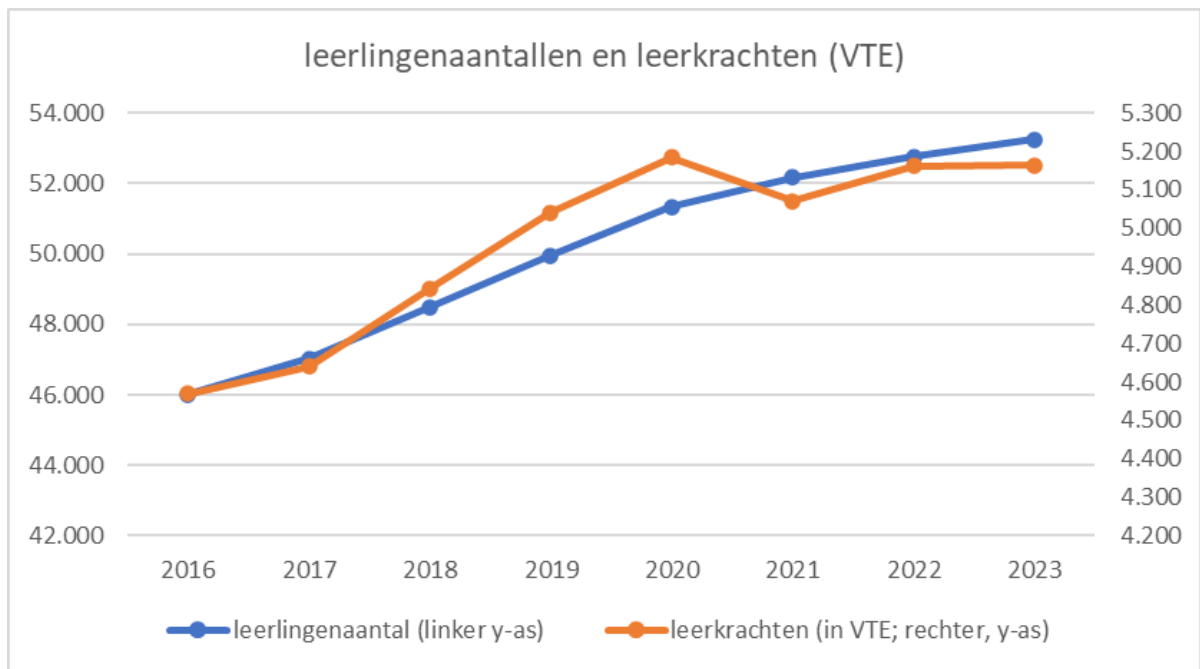
Dit zijn de leerlingenaantallen sinds de eeuwwisseling.

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

1.3 Verhouding leerkrachten/leerlingen en evolutie

De volgende grafiek geeft een vergelijking van de leerlingenaantallen met de leerkrachtenaantallen (geteld in VTE effectief). Om deze gegevens op een overzichtelijke manier weer te geven, hanteren we 2 verschillende schalen, die ongeveer met een factor 10 verschillen. Waar de curve van de leerkrachten die van de leerlingen nog goed kan volgen tot 2020, zien we in 2021 een opvallende daling van het aantal leerkrachten.

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

Hoewel het aantal VTE effectief de laatste 4 jaar dus redelijk stabiel blijft in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, is het aantal leerlingen wel verder gegroeid. Hoe verhouden de recentste schooljaren zich tot de pre-corona schooljaren als we de leerlingenaantallen erbij betrekken?

In de tabel hieronder kijken we naar deze verhouding. Al de cijfers van de volgende tabellen zijn afkomstig van het Departement Onderwijs Vlaanderen.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
leerlingenaantal	46.002	47.018	48.501	49.950	51.347	52.169	52.760	53.253
groei leerlingen	2,3%	2,2%	3,2%	3,0%	2,8%	1,6%	1,1%	0,9%
leerkrachten (VTE)	4.570,05	4.639,99	4.843,59	5.041,14	5.184,61	5.070,96	5.163,04	5.163,89*
groei leerkrachten		1,5%	4,4%	4,1%	2,8%	-2,2%	1,8%	0,0%
leerlingen per VTE	10,07	10,13	10,01	9,91	9,90	10,29	10,22	10,31

Het aantal leerkrachten staat onder druk. Is dit een algemeen fenomeen of situeert het zich eerder in een bepaald segment van het onderwijs? We kijken naar het aantal leerkrachten (VTE) per hoofdstructuur voor het gewoon onderwijs.

1.3.1 Gewoon kleuteronderwijs: verhouding leerlingen/leerkrachten

In het gewoon kleuteronderwijs is het aantal leerkrachten sterker gegroeid dan het aantal leerlingen van 2017 tot 2020, om dan ineens sterk terug te vallen in 2021-2022. In 2020-2021 was de verhouding precies 1 VTE leerkracht voor 13 kleuters. Sindsdien is het aantal kleuters per VTE min of meer stabiel rond 13,6-13,8 kleuters per VTE. Het aantal VTE effectief is in 2023-2024 ongeveer gedaald tot hetzelfde niveau als in 2018-2019, maar het leerlingenaantal is wel gestegen met ongeveer 530 leerlingen.

gewoon kleuteronderwijs	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
leerlingenaantal	12948	13174	13701	14158	14376	14389	14358	14233
groei leerlingen	2,0%	1,7%	4,0%	3,3%	1,5%	0,1%	-0,2%	-0,9%
leerkrachten (VTE)	953,8	976,2	1032,9	1076,7	1106,5	1054,6	1059,8	1036,6
groei leerkrachten		2,3%	5,8%	4,2%	2,8%	-4,7%	-1,0%	-2,2%
leerlingen per VTE	13,6	13,5	13,3	13,1	13,0	13,6	13,8	13,7

1.3.2 Gewoon lager onderwijs: verhouding leerlingen/leerkrachten

In het gewoon lager onderwijs zien we in twee fases een sterke groei van het aantal VTE effectief in verhouding tot het leerlingenaantal, eerst in 2018-2019, dan in 2020-2021. In 2019-2020 houdt de groei hetzelfde tempo aan als de groei van de leerlingenaantallen. In 2021-2022 kennen we een daling van het aantal VTE leerkrachten, met een voorzichtig herstel in 2022-2023, om tenslotte terug te dalen in 2023-2024. De verhouding van het aantal leerlingen is van 2018 tot 2020 ongeveer stabiel rond 12 leerlingen per VTE.

In 2023-2024 is deze verhouding geëvolueerd naar 13 leerlingen per VTE. Er zijn in 2023-2024 ongeveer evenveel VTE effectief gepresteerd als in het coronaschooljaar 2019-2020, maar op die 4 schooljaren zijn er netto wel 1.320 leerlingen bijgekomen.

gewoon lager onderwijs	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
leerlingenaantal	17557	18047	18654	19245	19838	20096	20251	20565
groei leerlingen	3,1%	2,8%	3,4%	3,2%	3,1%	1,3%	0,8%	1,6%
leerkrachten (VTE)	1426,9	1454,7	1544,5	1594,7	1659,1	1597,1	1618,4	1584,4
groei leerkrachten		1,9%	6,2%	3,3%	4,0%	-3,7%	1,3%	-2,1%
leerlingen per VTE	12,3	12,4	12,1	12,1	12,0	12,6	12,5	13,0

Uit deze cijfers van het gewoon basisonderwijs blijkt de ernst van het huidige lerarentekort: er moeten meer leerlingen onderwijs krijgen van minder leerkrachten.

Als we de ratio leerlingen per VTE beschouwen als een indicator van werkdruk, dan kunnen we inschatten dat in 2023-2024 de werkdruk in het kleuteronderwijs tegenover 2020-2021 gestegen is met ongeveer 5,4% (13,7/13) en in het lager onderwijs met 8,3% (13/12). We moeten dit wel wat relativeren.

1.3.3 Gewoon secundair onderwijs: verhouding leerlingen/leerkrachten

In tabel en grafiek hieronder zijn zowel de leerlingen opgenomen van het gewoon voltijds secundair onderwijs als die van het beroepssecundair onderwijs. Beide curves groeien: zowel het aantal leerlingen als het aantal leerkrachten neemt toe. Als we kijken naar het aantal leerlingen per leerkracht, valt ook de relatieve stabiliteit op van de afgelopen 8 jaar. Deze ratio heeft jaren op 8,2 leerlingen per VTE gestaan en is de laatste jaren geëvolueerd richting 8,4-8,5 leerlingen per VTE.

Het lerarentekort laat zich hier dus minder acuut voelen dan in het lager onderwijs. Wat deze cijfers niet laten zien is hoe gekwalificeerd het personeel is dat voor de klas staat. Dit komt verder aan bod.

Gewoon secundair onderwijs	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
leerlingenaantal	14125	14403	14759	15189	15751	16286	16744	17065
groei leerlingen	1,9%	2,0%	2,5%	2,9%	3,7%	3,4%	2,8%	1,9%
leerkrachten (VTE)	1731,5	1759,5	1789,0	1853,2	1897,4	1907,8	1969,6	2040,3
groei leerkrachten		1,6%	1,7%	3,6%	2,4%	0,5%	3,2%	3,6%
leerlingen per VTE	8,2	8,2	8,2	8,2	8,3	8,5	8,5	8,4

2 Lerarentekort: grootteorde (openstaande vacatures en langdurig afwezig)

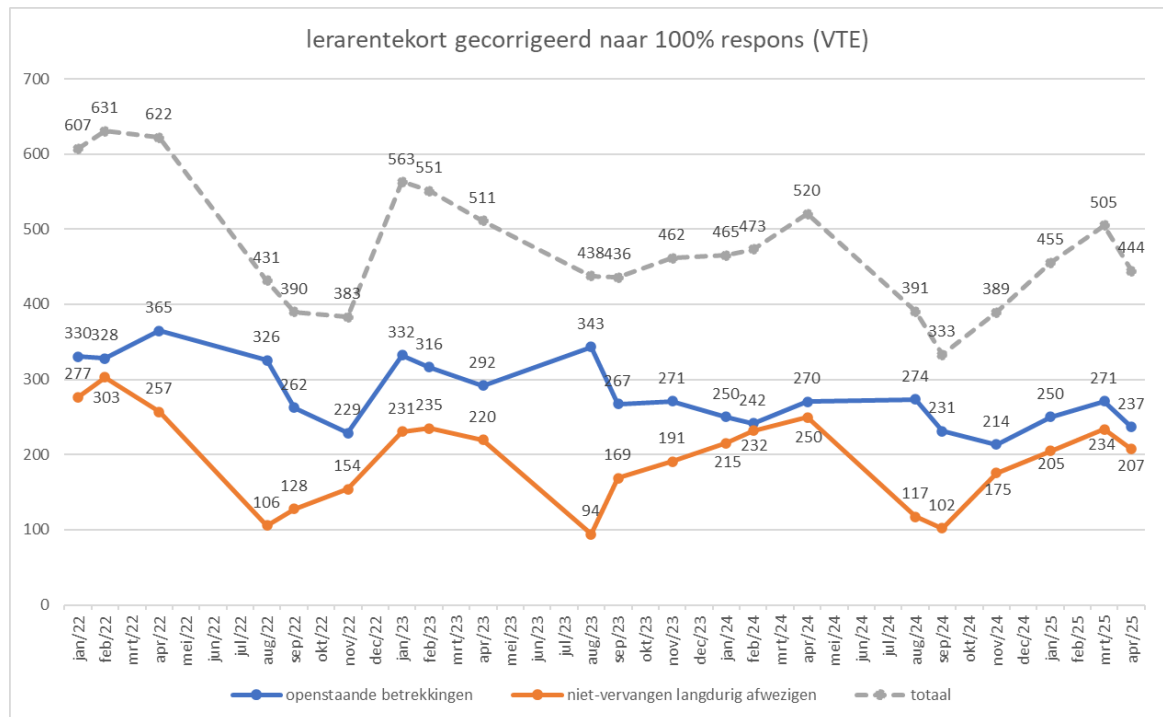
2.1 VGC-bevraging tekorten

Sinds een drietal jaar bevragen we de scholen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel over hun tekorten. We splitsen de tekorten op in 2 verschillende categorieën: ten eerste de openstaande betrekkingen of vacatures, ten tweede de niet-vervangen langdurig afwezig (vanaf 2 weken afwezigheid). Afwezigheden van minder dan 2 weken bevragen we niet omdat voor deze afwezigheden geen vervangingscontracten mogelijk zijn, en omdat dit korte, acute pieken zijn i.p.v. structurele tekorten.

De volgende grafiek geeft de meest recente stand van zaken, in april 2025. Deze grafiek is gecorrigeerd voor respons. Dit doen we door alle respons op 100% te zetten. Omdat de respons op onze bevraging doorgaans tussen de 80% en 95% ligt, zijn deze correcties relatief klein.

De grafiek toont het cyclische karakter van de niet-vervangen afwezigheden – de oranje curve. Die kennen een dieptepunt in augustus/september om dan terug te stijgen tot een niveau dat gedurende het hele tweede semester hoger ligt dan tijdens het eerste semester.

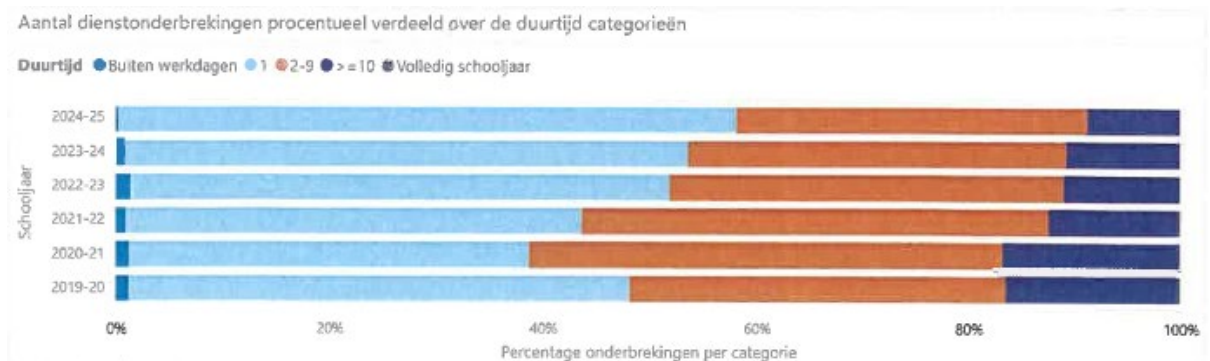
Het aantal openstaande betrekkingen is gestegen tot ongeveer hetzelfde niveau als augustus. Het verloop van deze curve is afhankelijk van de globale situatie op de arbeidsmarkt en valt niet te voorspellen.

Cijfers en Grafiek: VGC

2.2 Korte afwezigheden

Korte afwezigheden van minder dan 10 werkdagen bevragen we zelf niet, maar we beschikken wel over enkele cijfers van het GO! (Scholengroep Brussel). De cijfers voor 2024-2025 zijn uiteraard nog onvolledig.

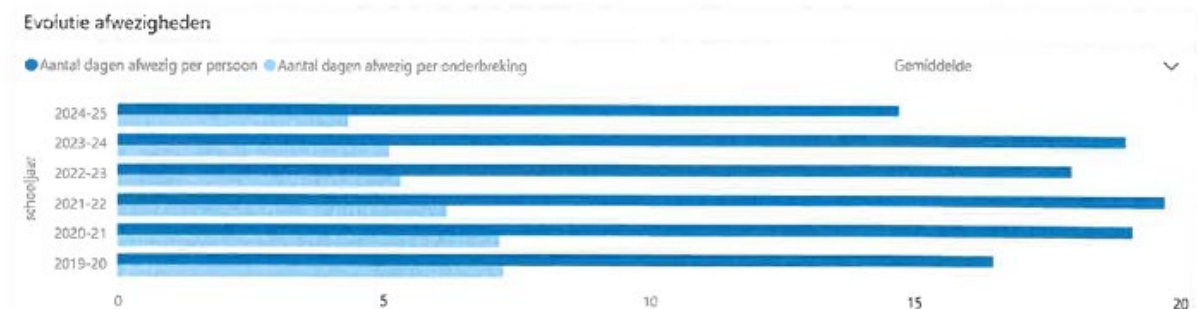

Cijfers en Grafiek: GO! Scholengroep Brussel

Uit deze cijfers blijkt dat het aantal afwezigheden van korte duur, en dan vooral die van 1 werkdag, toenemen ten opzichte van de andere afwezigheden. De cijfers in de grafiek geven verhoudingen, geen absolute aantallen.

Wat we vooral leren uit deze cijfers, is dat de langdurige afwezigheden slechts een kleine minderheid uitmaken van het totaal aantal afwezigheden (10 à 15%). Onze eigen cijfers uit de bevraging zijn dus een weergave van lerarentekorten op de arbeidsmarkt, maar geen volledige weergave van de crisissituaties waarmee scholen soms kampen tijdens pieken van korte afwezigheden.

De volgende grafiek, eveneens van het GO!, kijkt naar de afwezigheden per personeelslid en de gemiddelde duur per onderbreking. Net als hierboven zijn de cijfers voor 2024-2025 nog onvolledig.

Cijfers en Grafiek: GO! Scholengroep Brussel

In deze gegevens zien we vooral een afname van het aantal dagen afwezigheid per onderbreking, wat logischerwijze leidt tot minder langdurige afwezigheden. Deze evolutie vinden we alvast niet terug in onze eigen cijfers (zie de grafiek van het gecorrigeerde lerarentekort 2022-2025 op p. 7).

Dit kan betekenen dat (1) de impact van scholengroep Brussel beperkt is op onze globale cijfers voor heel Brussel of (2) als dit toch een bredere evolutie zou zijn (ook bij de andere netten), dat er minder vervangers gevonden worden om in te springen tijdens de langdurige afwezigheden. Hierdoor blijven de curves ongeveer even hoog als enkele jaren geleden: minder langdurige afwezigen maar ook minder vervangers met als resultaat ongeveer even veel niet-vervangen langdurig afwezigen.

Andere cijfers die het GO! hanteert zijn het aantal vacatures van de VDAB. Jaren geleden, voordat we zelf overgingen tot het bevragen van de tekorten in de scholen, hebben we ook eerst de mogelijkheid onderzocht om de cijfers van de VDAB te hanteren. We hebben geopteerd om dit niet te doen, omdat deze cijfers heel gebrekkig zijn. Kort samengevat waren dit onze bezwaren:

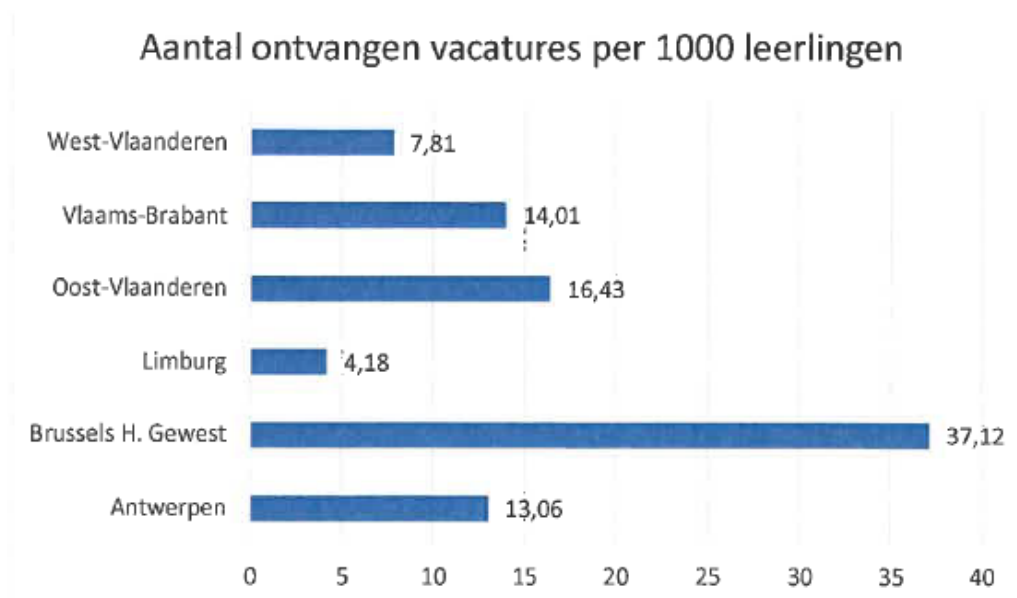
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een gebied waarin twee arbeidsdiensten actief zijn: de Nederlandstalige VDAB en Franstalige Actiris. Zowel aan de kant van de werkgevers als die van de werknemers wordt gebruik gemaakt van beide diensten. Wie sneller een kandidaat wil vinden, publiceert zijn vacature best in beide talen. Wees gerust dat Franstalige scholen maar al te graag Nederlandstalige leerkrachten willen aanwerven. De database van de VDAB in Brussel staat vol met hun vacatures, keurig gepubliceerd in het Nederlands.
- Ten tweede staan er ook heel wat vacatures die door werkgevers gelabeld worden 'onderwijs', maar die weinig of niets met onderwijs te maken hebben. Leerkrachten zijn namelijk gegeerde profielen en heel wat andere sectoren dan onderwijs proberen deze profielen ook binnen te halen. Als je zoekt op 'onderwijs', verschijnen al deze vacatures mee.
- Ten derde staan er heel wat vacatures op VDAB voor vaste profielen waarnaar scholen of andere werkgevers permanent op zoek zijn. Het is niet de moeite om deze vacatures van de website te halen, omdat er constant vraag naar is. Deze vacatures blijven dus staan of worden permanent vernieuwd en vervuilen zo de statistieken.
- Ten vierde worden heel wat vacatures voor leerkrachten nooit gepubliceerd op VDAB.

Om al deze redenen hebben we geoordeeld dat de VDAB wel een weerspiegeling geeft van spanningen op de arbeidsmarkt, maar geen betrouwbare bron is om fluctuaties in het lerarentekort te meten.

Daarom zijn we gestart met onze eigen bevraging, die wel specifiek hiernaar informeert en veel betrouwbaardere gegevens oplevert.

Dit gezegd zijnde, volgen hieronder de cijfers van de VDAB, zoals verwerkt door het GO!

Zij hebben het aantal vacatures per provincie en voor het BHG (periode april 2024-maart 2025) gedeeld door het aantal leerlingen van die regio. Verder hebben we geen details over de methodologie die zij hanteerden of de manier waarop zij vacatures hebben geselecteerd.

Cijfers: VDAB; Grafiek: GO!

Uit de analyse van het GO! blijkt dat er in Brussel een veel hoger aantal vacatures is per leerling, wat niet verbazend is, gezien de drie eerste bezwaren (vooral het eerste) die wij formuleerden tegen het gebruik van deze cijfers. Het bewijst wel hoezeer de arbeidsmarkt onder druk staat in het BHG in vergelijking met andere regio's.

2.3 Rapport afwezigheden naar aanleiding van ziekte 2023

Uit het '[Rapport afwezigheden naar aanleiding van ziekte 2023; Vlaams Onderwijspersoneel](#)', kunnen we ook enkele zaken halen. Dit rapport is voor heel Vlaanderen, maar hier en daar kunnen we er specifiek iets uithalen voor Brussel, dat nu en dan vergeleken wordt met centrumsteden of provincies. Alle jaartallen verwijzen naar kalenderjaren.

Het **ziekteverzuimpercentage** bedraagt in Vlaanderen in 2023 4,64% met eendagsziekten inbegrepen en 4,42% zonder eendagsziekten.

In 2023 werden er 3.239.136 ziektedagen genomen door het Vlaamse onderwijspersoneel. Het gemiddeld aantal ziektedagen, overeenkomstig het ziekteverzuimpercentage van 4,64%, bedraagt 16,94 kalenderdagen.

Net zoals de afgelopen kalenderjaren stijgt het ziekteverzuimpercentage met de leeftijd en is het ziekteverzuimpercentage het hoogst in de centra voor basiseducatie gevolgd door het basisonderwijs.

Over alle onderwijsniveaus heen zijn de directieleden gemiddeld meer ziek in vergelijking met de personeelsleden aangesteld in ambten die behoren tot de andere personeelscategorieën.

De volgende tabel focust op de centrumsteden. De cellen waar het ziekteverzuimpercentage hoger ligt dan het Vlaams gemiddelde zijn rood gekleurd. Enkel bij de vrouwelijke collega's in het SO is het ziekteverzuim boven het Vlaams gemiddelde.

	Basisonderwijs		Secundair onderwijs	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Aalst	3,27%	5,22%	4,88%	4,83%
Antwerpen	3,59%	4,70%	3,44%	4,65%
Brugge	3,49%	4,57%	3,86%	4,62%
Brussel	4,00%	4,70%	3,22%	5,16%
Genk	5,50%	6,29%	5,00%	6,22%
Gent	4,49%	5,39%	3,45%	5,11%
Hasselt	5,65%	5,84%	3,59%	5,52%
Kortrijk	4,65%	4,30%	2,73%	3,87%
Leuven	3,17%	5,90%	3,41%	4,92%
Mechelen	4,61%	5,10%	3,80%	4,89%
Oostende	4,38%	4,79%	3,43%	5,19%
Roeselare	3,38%	3,38%	2,55%	3,33%
Sint-Niklaas	4,18%	4,76%	3,31%	5,15%
Turnhout	3,69%	4,43%	3,00%	4,62%

Tabel 1.6 Rapport afwezigheden naar aanleiding van ziekte 2023: het ziekteverzuimpercentage in de Vlaamse centrumsteden en Brussel

Als we kijken naar het gemiddeld aantal ziekte-dagen per provincie, zijn de Brusselse mannen het minst ziek.

2021	Antwerpen	VI- Brabant	BHG	Limburg	O-VI	W-VI
Mannen	12,20	12,86	11,55	15,84	13,19	12,18
Vrouwen	16,18	17,48	15,96	18,83	16,32	15,16
2022	Antwerpen	VI- Brabant	BHG	Limburg	O-VI	W-VI
Mannen	12,87	13,17	12,65	17,70	13,50	12,74
Vrouwen	16,75	17,98	15,95	20,11	17,08	15,56
2023	Antwerpen	VI- Brabant	BHG	Limburg	O-VI	W-VI
Mannen	13,30	13,15	12,42	17,55	13,25	12,53
Vrouwen	17,62	18,71	17,22	21,75	17,94	15,19

Tabel 1.7 Rapport afwezigheden naar aanleiding van ziekte 2023: het gemiddeld aantal ziekte-dagen per provincie

Het **nulverzuimpercentage** bedraagt 37,66% en stijgt over alle leeftijdsgroepen heen. Concreet betekent het dat gemiddeld **bijna vier op de tien personeelsleden geen enkele dag afwezig was omwille van ziekte**. De helft van de personeelsleden die deel uitmaken van de leeftijdsgroep van de -26 jarigen zijn nooit afwezig omwille van ziekte. Deze tabellen focussen op de provincies. Ook hier doet Brussel het in het algemeen gemiddeld.

2021	Antwerpen	VI-Brabant	BHG	Limburg	O-VI	W-VI
Mannen	50,42%	47,81%	52,84%	49,77%	51,35%	56,51%
Vrouwen	42,14%	40,48%	40,04%	42,00%	42,76%	48,84%
Totaal	44,06%	42,15%	43,36%	43,95%	44,85%	50,82%
2022	Antwerpen	VI-Brabant	BHG	Limburg	O-VI	W-VI
Mannen	42,23%	39,41%	44,40%	41,70%	42,61%	47,99%
Vrouwen	34,41%	32,55%	32,59%	33,91%	34,61%	40,61%
Totaal	36,21%	34,13%	35,67%	35,85%	36,53%	42,50%
2023	Antwerpen	VI-Brabant	BHG	Limburg	O-VI	W-VI
Mannen	42,81%	40,34%	43,04%	42,34%	43,59%	49,44%
Vrouwen	34,76%	32,89%	32,14%	34,08%	35,33%	42,57%
Totaal	36,61%	34,60%	35,01%	36,14%	37,33%	44,33%

Tabel 3.2 Rapport afwezigheden naar aanleiding van ziekte 2023: het nulverzuimpercentage per provincie

Voor 66,71% van de afwezigheden werden **vervangers** ingeschakeld. Dat is een stijging in vergelijking met vorig kalenderjaar. Een mogelijke verklaring voor de stijging van het vervangingspercentage is een toename van de ziekteperiodes met een afwezigheidsduur van minstens 10 kalenderdagen waarvoor scholen vervangers kunnen aanstellen.

De stijging van het **langdurig ziekteverzuim** (meer dan 30 dagen) doet zich vooral voor bij de mannen en vrouwen die deel uitmaken van de leeftijdsgroepen -26- jaar, 26-35 jaar en 36-45j. Opvallend is dat het **ziekteverzuim omwille van psychosociale redenen voor deze groepen stijgt**.

De **voornaamste oorzaak van ziekteverzuim**, op basis van het aantal ziektedagen, blijft dus ook in 2023 de psychosociale aandoeningen. Om en bij de 40% van het aantal ziektedagen bij zowel de mannen als de vrouwen is het gevolg van psychosociale aandoeningen. Het directiepersoneel is hierin oververtegenwoordigd.

In 2023 maakten 4.479 personeelsleden, na een afwezigheid omwille van een ernstige of langdurige ziekte, gebruik van een **VVP ziekte**¹, goed voor 576.391 dagen.

Door de uitbreiding van de doelgroep met de vastbenoemde personeelsleden die geen recht meer hebben op bezoldigde ziektedagen neemt het aantal personeelsleden dat gebruikmaakt van een VVP ziekte toe met 56%. Het totaal aantal dagen effectief opgenomen VVP ziekte verdubbelt in vergelijking met kalenderjaar 2022. Die stijging doet zich voor in zo goed als alle leeftijdsgroepen.

Samengevat betekent dat, dat personeelsleden die na een periode van ziekte het werk opnieuw hervatten, langer gebruik maken van een VVP ziekte in vergelijking met vorig kalenderjaar.

Ondanks de uitbreiding van de mogelijkheid om het werk opnieuw deeltijds te hervatten na ziekte is er een stijging van het langdurig ziekteverzuim.

Opvallend is dat de -26 jarige mannen voor het eerst gebruikmaken van een VVP ziekte. Daarnaast verdrievoudigt het aantal dagen VVP ziekte voor de -26 jarige vrouwen en 26-35 jarige mannen.

82,29% van de personeelsleden hervatten hun opdracht aan een tewerkstellingspercentage van 50% tot 74%. 13,62% van de personeelsleden gaat opnieuw aan de slag aan een tewerkstellingspercentage van 20% tot 50%.

Het gemiddeld aantal dagen VVP ziekte stijgt met de leeftijd. De mannen en vrouwen in het basisonderwijs maken gemiddeld meer gebruik van het verlofstelsel dan de mannen en vrouwen in de andere onderwijsniveaus. Het directiepersoneel, over alle onderwijsniveaus heen, benut het verlofstelsel meer om de opdrachten opnieuw op te nemen in vergelijking met de personeelsleden aangesteld in

---

¹ Het verlofstelsel voor verminderde prestaties (VVP) is een systeem waarmee werknemers tijdelijk minder kunnen werken of zelfs volledig kunnen stoppen met werken, zonder dat ze dit hoeven te motiveren.

andere personeelscategorieën. Personeelsleden maken vooral gebruik van een VVP ziekte na een afwezigheid omwille van psychosociale redenen.

2.215 personeelsleden werkten met verminderde prestaties via **een langdurig verlof voor verminderde prestaties wegens medische redenen (LVVPmed)**. 88,85% van de personeelsleden werkte aan een tewerkstellingspercentage van 50% tot 74%.

Het vrouwelijk onderwijzend personeel en de mannelijke directeurs maken gemiddeld meer gebruik van een LVVPmed in vergelijking met de mannen en de vrouwen in de andere personeelscategorieën. Een verklaring voor het aantal dagen LVVPmed bij de mannen zijn de psychosociale aandoeningen. Vrouwen werken voornamelijk deeltijds via een LVVPmed omwille van een aandoening aan het zenuwstelsel.

Concluderend kunnen we stellen dat de bovenstaande cijfers, waar er vergelijkingen beschikbaar zijn van Brussel met andere regio's of steden, er niet op wijzen dat het ziekteverzuim in Brussel hoger is dan in de rest van Vlaanderen.

2.4 Lerarentekort in de grootsteden

Op het eerste grootstedelijk overleg van 16 mei 2025, werden een aantal cijfers rond het lerarentekort in o.a. Brussel, Antwerpen en Gent gepresenteerd. Hieronder vindt u de info.

Belangrijk om vooraf te duiden is dat het onderwijs in Gent en het Nederlandstalig Onderwijs in Brussel ongeveer evenveel leerlingen tellen. Het Antwerps onderwijs telt er twee keer zoveel.

	# leerlingen 2023-2024
Brussel	53.253
Antwerpen	109.509
Gent	55.882

2.4.1 Gewoon basisonderwijs: lerarentekort in de grootsteden

Gewoon BaO	kwantitatieve indicatoren						kwalitatieve indicatoren		
Arrondissement	Niet-aangewende omkadering (23-24)		niet-ingevulde vervangingen (22-23)		niet-aangew. Omkadering +NIV		bekwaamheidsbewijs (23-24)		
	VIE	%	VIE	ratio	VIE	%	% vastbenoemd vereist	% tijdel. Vervanger Ander	% tijdel. In vac. Betrek Ander
stad Antwerpen	41,3	0,53%	280,6	0,13	322	4,13%	93,40%	19,17%	17,98%
Brussels HG	133,8	4,76%	159,6	0,29	293	10,43%	87,31%	46,38%	39,54%
Gent	4,7	0,16%	129,3	0,15	134	3,82%	94,43%	11,07%	12,56%
Vlaanderen	292	0,63%	1403	0,12	1694	3,64%	95,17%	12,96%	15,74%

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen (grootstedelijk overleg 16/05/2025)

Deze tabel toont voor het basisonderwijs een aantal indicatoren voor de stedelijke arrondissementen in Vlaanderen, waaronder het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG), Antwerpen en Gent. We lichten er enkele opvallende vaststellingen uit.

In 2023-2024 bedraagt **de niet-aangewende omkadering in de grootsteden in totaal 292 VTE, waarvan 133,8 VTE in het BHG – dat is 45,8% van het totaal**. Bij de niet-ingevulde vervangingen in 2022-2023 is het verschil tussen Brussel en de andere stedelijke regio's veel minder groot. Als we de niet-aangewende omkaderingen en de niet-ingevulde vervangingen samen tellen, komt het BHG aan 293 VTE. Dit komt overeen met 10,43% van de totale voorziene omkadering voor het BHG en is met voorsprong het hoogste aandeel.

Het totaal van de niet-aangewende omkadering en de niet-ingevulde vervangingen bedraagt 1.694 VTE. Brussel scoort met 10,43% bijna drie keer hoger, terwijl de meeste stedelijke regio's rond de 2-3% scoren. Als deze niet-aangewende middelen voor omkadering terug konden vloeien naar de scholen als werkingsmiddelen, dan zouden de Brusselse basisscholen beschikken over zo'n 10% extra middelen, middelen die ze goed zouden kunnen gebruiken.

Er worden ook enkele cijfers meegegeven rond bekwaamheidsbewijzen²: het BHG heeft het laagste percentage vast benoemde leerkrachten met vereist diploma (87,31%). Dit betekent dat van de leerkrachten die vast benoemd zijn, 87,31% beschikt over een vereist bekwaamheidsbewijs. Het BHG heeft ook (met voorsprong) de hoogste percentages tijdelijke vervanger Ander (46,38%) en tijdelijken in vacante betrekking Ander (39,54%). Dit betekent dat deze twee categorieën vervangers respectievelijk voor 46,38% en 39,54% bestaan uit leerkrachten die beschikken over een Ander bekwaamheidsbewijs, in plaats van een vereist of voldoende bekwaamheidsbewijs. De gemiddelden voor deze drie categorieën bedragen respectievelijk 95,17%, 12,96% en 15,74% in Vlaanderen. Hier wijkt Brussel dus heel sterk af van de gemiddelden.

Rond bekwaamheidsbewijzen beschikken we over gedetailleerde cijfers – zie hoofdstuk 5 verder in deze nota.

2.4.2 Gewoon secundair onderwijs: lerarentekort in de grootsteden

Gewoon SO	kwantitatieve indicatoren						kwalitatieve indicatoren		
Arrondissement	Niet-aangewende omkadering (23-24)		niet-ingevulde vervangingen (22-23)		niet-aangew. Omkadering + NIV		bekwaamheidsbewijs (23-24)		
	VTE	%	VTE	ratio	VTE	%	% vastbenoemd vereist	%tijdel. Vervanger Ander	%tijdel. In vac. Betrek Ander
stad Antwerpen	106,2	1,23%	268,5	0,15	375	4,34%	70,87%	33,93%	36,72%
Brussels HG	59,5	2,60%	106,5	0,25	166	7,25%	67,29%	40,40%	41,75%
Gent	45	0,98%	123,8	0,13	169	3,68%	75,85%	31,53%	31,05%
Vlaanderen	608	1,10%	1443	0,13	2050	3,73%	75,47%	31,09%	32,48%

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen (grootstedelijk overleg 16/05/2025)

Deze tweede tabel toont dezelfde indicatoren voor het secundair onderwijs. Hieruit blijkt dat het secundair onderwijs Vlaanderenbreed kampt met een iets groter probleem dan het basisonderwijs, al is de situatie in het BHG wel ernstiger in het basisonderwijs.

Vlaanderenbreed loopt het totaal van de niet-aangewende middelen in het secundair onderwijs op tot 2050 VTE, waarvan 608 VTE niet-aangewende omkadering en 1443 VTE niet-ingevulde vervangingen. Dit is 3,73% van de totale voorziene middelen (in vergelijking met 3,64% in het basisonderwijs).

² Voor een toelichting van de verschillende soorten bekwaamheidsbewijzen, zie hoofdstuk 5 van deze nota

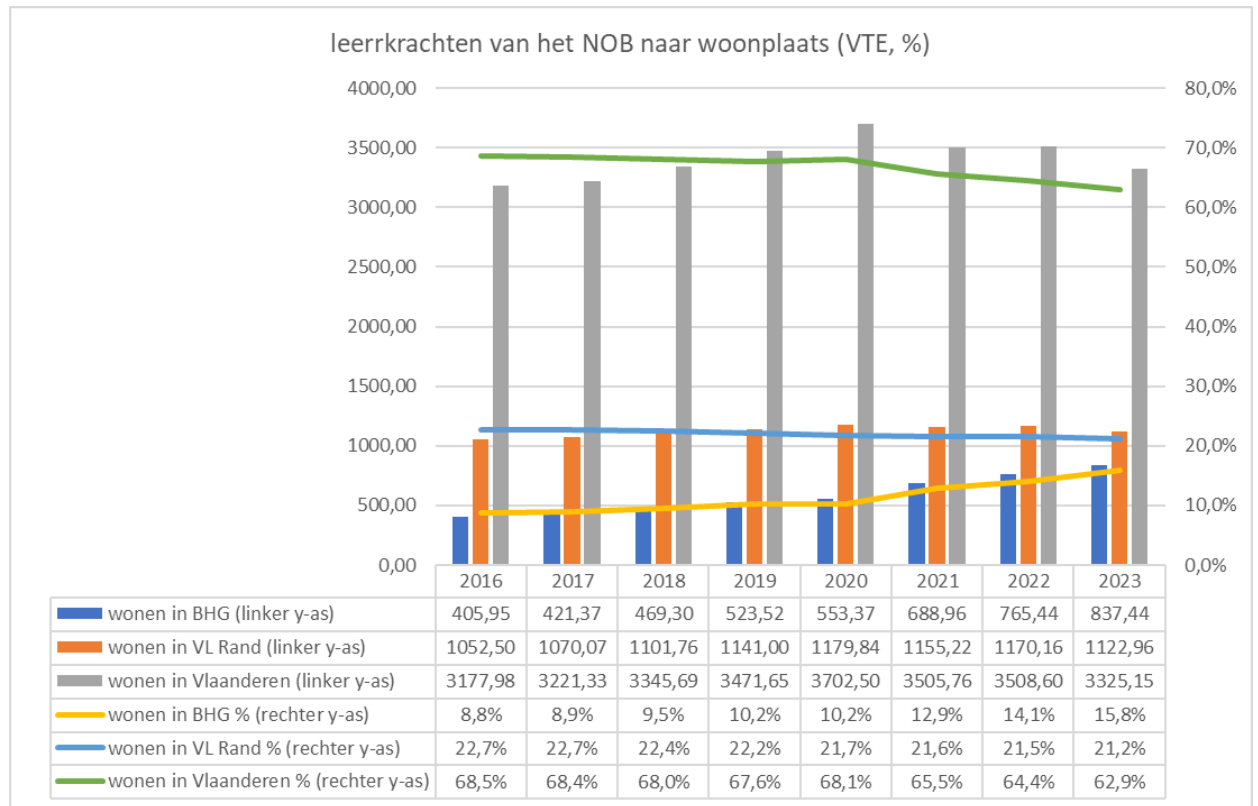
In het BHG loopt de niet-aangewende omkadering op tot 59,5 VTE (2,6%) en de niet-ingevulde vervangingen tot 106,5 VTE, samen goed voor 166 VTE (7,25%). Hiermee scoort Brussel procentueel gezien opnieuw het hoogste, maar toch nog ruim 3% onder de tekorten in het basisonderwijs voor deze zelfde parameters.

Samenvattend kunnen we concluderen dat de tekorten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verhoudingsgewijs met kop en schouders uitsteken boven de tekorten in de andere regio's in Vlaanderen. De tekorten in het basisonderwijs zijn het meest extreem. In het secundair onderwijs zijn ze ook nog de hoogste, maar in mindere mate dan in het basisonderwijs.

Wat de bekwaamheidsbewijzen betreft, zijn de verschillen tussen het BHG en de andere arrondissementen in het secundair onderwijs veel minder flagrant dan in het basisonderwijs. 67% van de vastbenoemden hebben een vereist bekwaamheidsbewijs. 40% van de tijdelijke vervangers hebben een Ander bekwaamheidsbewijs. 41% van de tijdelijken in vacante betrekkingen hebben een Ander bekwaamheidsbewijs. De gemiddelden voor deze drie parameters liggen respectievelijk op 75%, 31% en 32%. Zie ook onze gedetailleerde cijfers over bekwaamheidsbewijzen in hoofdstuk 5.

3 Woonplaats van de leerkrachten (binnen en buiten Brussel)

Het aantal leerkrachten dat in Brussel woont neemt de laatste jaren sterk toe, maar het gaat nog steeds om een kleine minderheid. In 2023-2024 woont 15,8% van de leerkrachten in het BHG. Dat is bijna 1 leerkracht op 6. Vooral leerkrachten van het gewoon secundair onderwijs wonen in Brussel (ongeveer 20%), terwijl in het lager onderwijs (14,6%) en het kleuteronderwijs (9,9%) meer leerkrachten uit Vlaanderen pendelen. Maar in alle drie categorieën is het aandeel leerkrachten die wonen in Brussel sterk toegenomen de laatste jaren.

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

4 Gegevens over directiewissels

We ontvingen op 19 mei cijfers over de directiewissels in **schooljaar 2023-2024** van de Vlaamse administratie.

AGODI berekent directiewissels als volgt: het aantal directieleden van een school van het ene schooljaar wordt vergeleken met het aantal directieleden van deze school het schooljaar daarvoor. Concreet wil dit bv. zeggen voor het schooljaar 2023-2024: de directieleden van het basis- en secundair onderwijs van het schooljaar 2023-2024 werden per school vergeleken met de directieleden per school van het schooljaar 2022-2023. Als de school nieuwe directieleden telt, beschouwt AGODI dit als een wissel van directie. AGODI bakent de groep 'directieleden' als volgt af: zowel de directeurs, adjunct-directeurs of coördinatoren die titularis zijn van een betrekking (vast benoemden en tijdelijken in openstaande plaatsen) als de directieleden die een vervangingsopdracht uitoefenen.

In 2023-2024 waren er **in Vlaanderen 1.999 directiewissels**. Daarvan waren er 256 te wijten aan pensionering. De cijfers per onderwijsniveau en -vorm:

	Aantal directiewissels 2023-2024
Basisonderwijs	1.143
Secundair onderwijs	876
Totaal	2.019 ³

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen

	Aantal directiewissels 2023-2024
Gewoon onderwijs	1.812
Buitengewoon	207
Totaal	2.019 ²

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen

In het **Nederlandstalig onderwijs in Brussel** waren er **96 directiewissels** in 2023-2024. We vergelijken Brussel met de andere Vlaamse grootsteden, Antwerpen en Gent in onderstaande tabel.

---

³ Som directiewissels in (Bu)BaO en (Bu)SO is groter dan het totaal aantal directiewissels globaal genomen (1.999). Reden hiervoor is dat sommige nieuwe directieleden zowel in het basis-als in het secundair onderwijsniveau en/of zowel in het gewoon als in het buitengewoon onderwijs tewerkgesteld zijn. Zij worden dan in elk onderwijsniveau afzonderlijk geteld.

	# directiewissels 2023-2024	# instellingen 2023-2024	% verhouding directiewissels- instellingen 2023-2024	# leerlingen 2023-2024	% verhouding directiewissels- leerlingen 2023-2024
Brussel	96	199	48,24%	53.253	0,18%
Antwerpen	175	306	57,19%	109.509	0,16%
Gent	115	159	72,33%	55.882	0,21%

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen, Dataloep

Het aantal directiewissels in Brussel ligt lager dan het aantal directiewissels in Antwerpen en Gent. Om dit aantal individuele wissels per grootstad in perspectief te kunnen plaatsen tot de grootteorde van het onderwijs in de grootsteden, verhouden we het aantal directiewissels tegenover het aantal onderwijsinstellingen en het aantal leerlingen (basisonderwijs, buitengewoon basisonderwijs, secundair onderwijs en buitengewoon secundair onderwijs) per grootstad.

In Brussel zijn er in verhouding tot het aantal instellingen en het aantal leerlingen minder directiewissels dan in Gent. Als we het aantal wissels in verhouding plaatsen tot het aantal onderwijsinstellingen, zijn er ook minder wissels in Brussel dan in Antwerpen. Echter, in verhouding met het aantal leerlingen zijn er in Antwerpen minder wissels dan in Brussel.

5 Gegevens m.b.t. de bekwaamheidsbewijzen

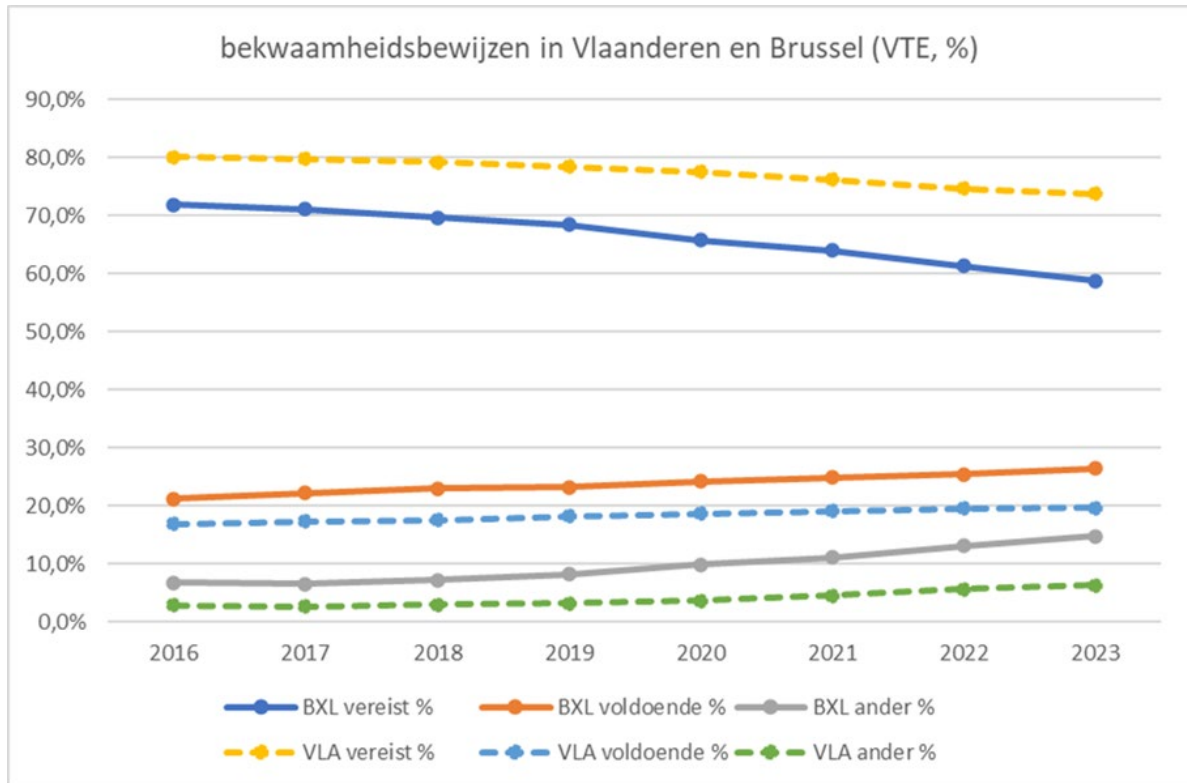
5.1 Globaal overzicht

Er zijn voor het onderwijzend personeel drie categorieën bekwaamheidsbewijzen (ook genoemd de bekwaamheidsrubricering):

- Vereist (VE): de leerkracht beschikt over het vereist BPB voor de functie.
- Voldoende (VO): de leerkracht beschikt over een voldoende geacht BPB voor de functie.
- Ander (AND): de leerkracht beschikt over een ander diploma – in de praktijk betekent dit meestal dat de leerkracht niet beschikt over een BPB.

Voor meer uitleg hierrond verwijzen we naar data-onderwijs.vlaanderen.be/bekwaamheidsbewijzen.

Dit is een globale vergelijking tussen het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en het volledig Vlaams onderwijs (2016 staat voor schooljaar 2016-2017 enz.).

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

Uit bovenstaande grafiek valt één constante alvast op: het aandeel leerkrachten met een vereist bekwaamheidsbewijs daalt ieder jaar.

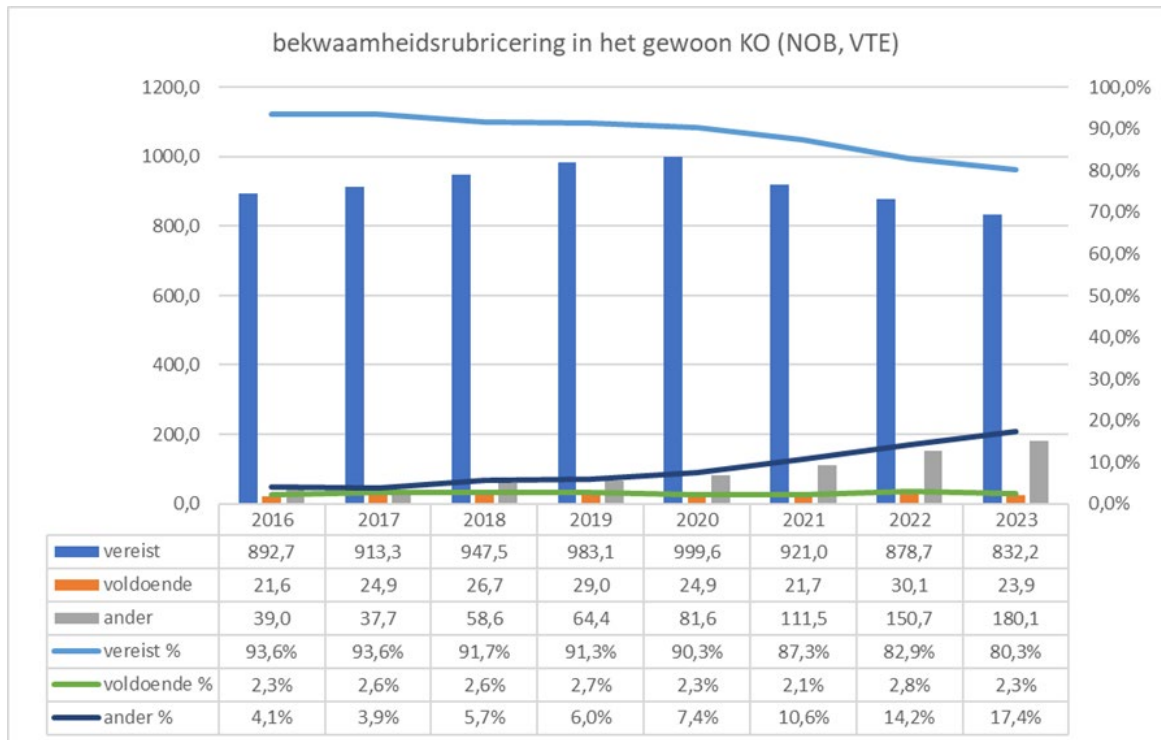
Brussel onderscheidt zich van het Vlaams gemiddelde, in heel negatieve zin: Vlaanderen telt in 16-17 80% leerkrachten met een vereist BPB, Brussel 71,9%. In 23-24, 7 schooljaren later, is Vlaanderen gezakt tot 74% en Brussel tot 59%. Beide krimpen zorgwekkend snel, maar in Brussel nog dubbel zo snel als in Vlaanderen.

De andere bekwaamheidsbewijzen maakten in 16-17 nog een relatief kleine groep uit van 2,9% in Vlaanderen, om in 23-24 aan te groeien tot 6,4%: meer dan dubbel zo veel. In Brussel maakte deze groep in 16-17 al 6,8% uit, om te groeien tot 14,8% in 23-24: ook meer dan een verdubbeling.

De volgende drie grafieken tonen de details voor de drie grote hoofdstructuren, enkel in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

5.2 Bekwaamheidsbewijzen in het kleuteronderwijs- evolutie

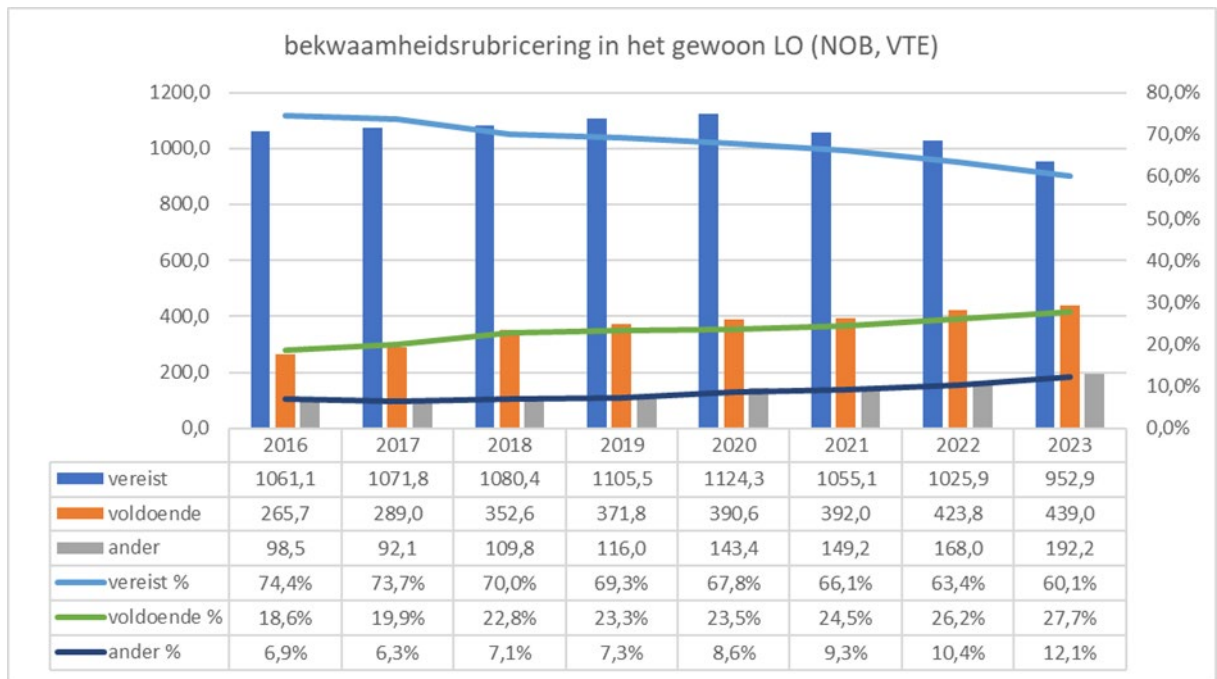
Het aandeel vereiste bekwaamheidsbewijzen daalt in het gewoon kleuteronderwijs van ruim 93% in 16-17 tot 80% in 23-24. De leerkrachten die in de plaats komen horen bijna altijd thuis in de categorie 'ander'. De laatste 4 jaar gaat het heel snel: -10% vereist en +10% ander. Intussen heeft het kleuteronderwijs het hoogste aandeel leerkrachten met een 'ander' bekwaamheidsbewijs. In vergelijking met het lager en het secundair onderwijs beschikken wel nog heel veel leerkrachten over de vereiste kwalificatie.

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

5.3 Bekwaamheidsbewijzen in het lager onderwijs- evolutie

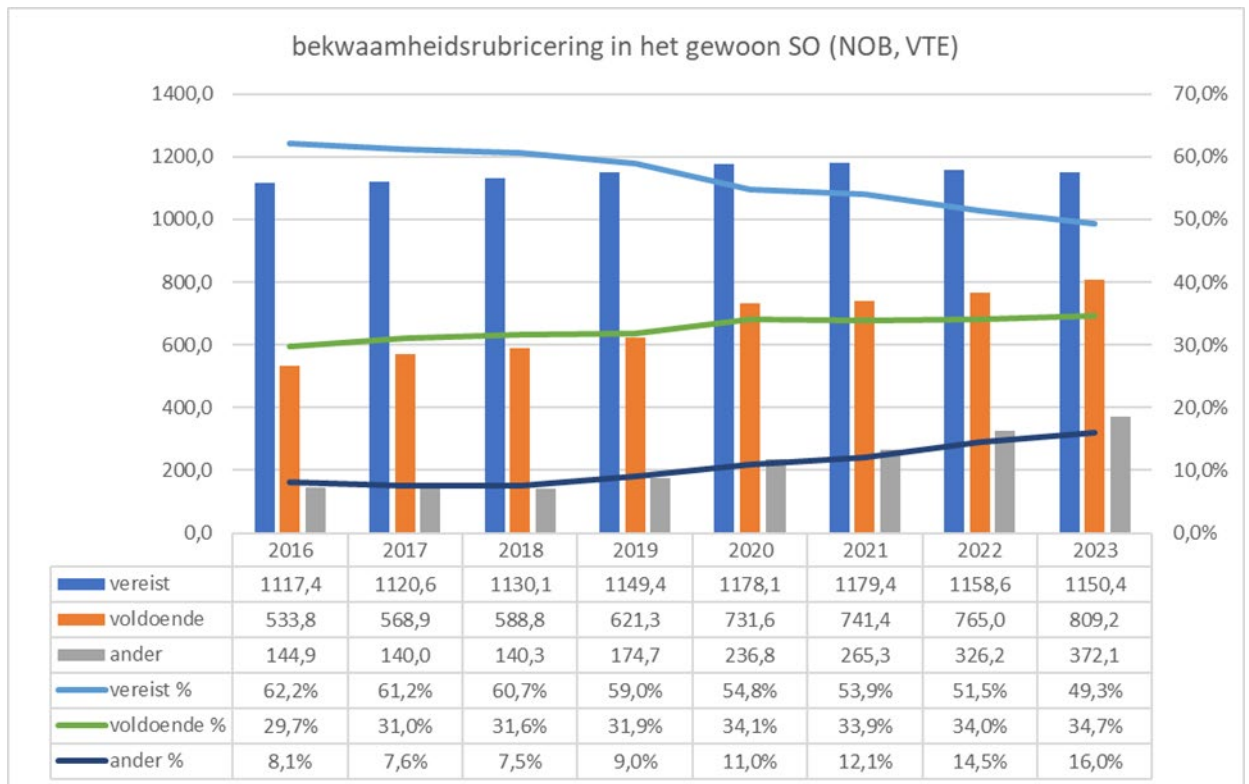
Het aandeel bekwaamheidsbewijzen daalt in het gewoon lager onderwijs van ruim 74% in 16-17 tot 60% in 23-24. De leerkrachten die in de plaats komen hebben meestal een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs (bijvoorbeeld een BPB kleuteronderwijs of secundair onderwijs): 27,7% in 2023. De categorie 'ander' is vooral de laatste 4 jaar sterk gegroeid.

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

5.4 Bekwaamheidsbewijzen in het secundair onderwijs- evolutie

In 23-24 is het aandeel vereiste bekwaamheidsbewijzen in het gewoon secundair onderwijs onder de 50% gedoken. De overige helft van de leerkrachten bestaat ongeveer voor twee derden uit leerkrachten met een voldoende geacht BPB en voor één derde uit leerkrachten met een 'ander' BPB. De laatste jaren groeit vooral de categorie 'ander'. In absolute aantallen blijft de groep vereiste bekwaamheidsbewijzen ongeveer even groot (rond de 1150 VTE), maar door de groei van de leerkrachtenaantallen in het secundair onderwijs krimpt het aandeel van die groep ieder jaar.

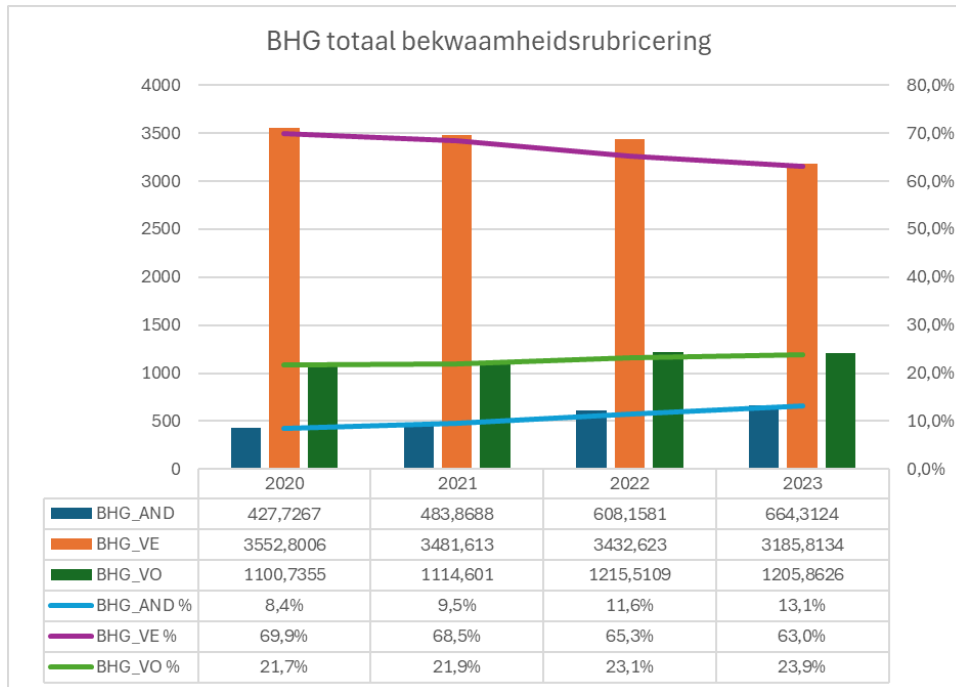
Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

5.5 Aanvullingen: globaal beeld en vergelijking met andere grootsteden

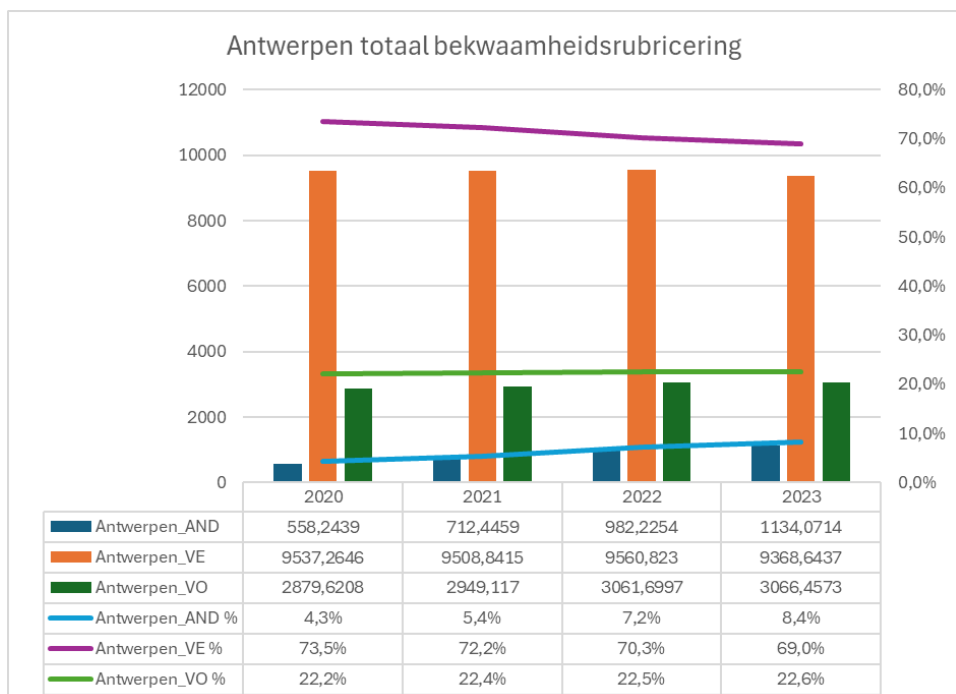
Op 19 mei ontvingen we een nieuwe dataset van Vlaanderen, getrokken volgens een andere methodologie. Deze dataset bevat ruwe data van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de steden Antwerpen en Gent. Omdat de data anders gewonnen is, zijn er kleine verschillen met de dataset uit de eerste paragrafen van dit hoofdstuk. Het gaat hier ook om VTE effectief, maar de kleine technische verschillen zijn groot genoeg om uit te komen op verschillen van een paar procent ten opzichte van de cijfers uit onze vorige reeks. Daarom behandelen we de resultaten van deze analyse hier apart.

Hoewel we niet te ver willen ingaan op technische details, is er toch één belangrijk punt dat een reële impact kan hebben op cijfers, zeker voor het BHG. Het Departement heeft namelijk enkel zicht op **de hoofdschool waar een leerkracht** tewerkgesteld is. Hoe de leerkrachten verder verdeeld zijn over de eventuele verschillende vestigingsplaatsen van een school is onbekend. Nu is het zo dat er vooral in het BHG hoofdzetels van scholen gevestigd zijn die vestigingsplaatsen hebben buiten het BHG. Als we het leerlingenaantal tellen van het BHG volgens hoofdzetel, komen we op 56.505 leerlingen, op vestigingsplaats is het totaal 53.253. Dit is een verschil van 3252 leerlingen of 6%. **Ongeveer 6% van het personeel opgenomen in het BHG werkt dus elders in Vlaanderen.** Dit smukt de cijfers voor Brussel ongetwijfeld een beetje op. In Antwerpen bedraagt het verschil tussen leerlingen op hoofdzetel en op vestigingsplaats 0,7%, in Gent nauwelijks 0,1%. Op Antwerpen en Gent is er dus nauwelijks een impact.

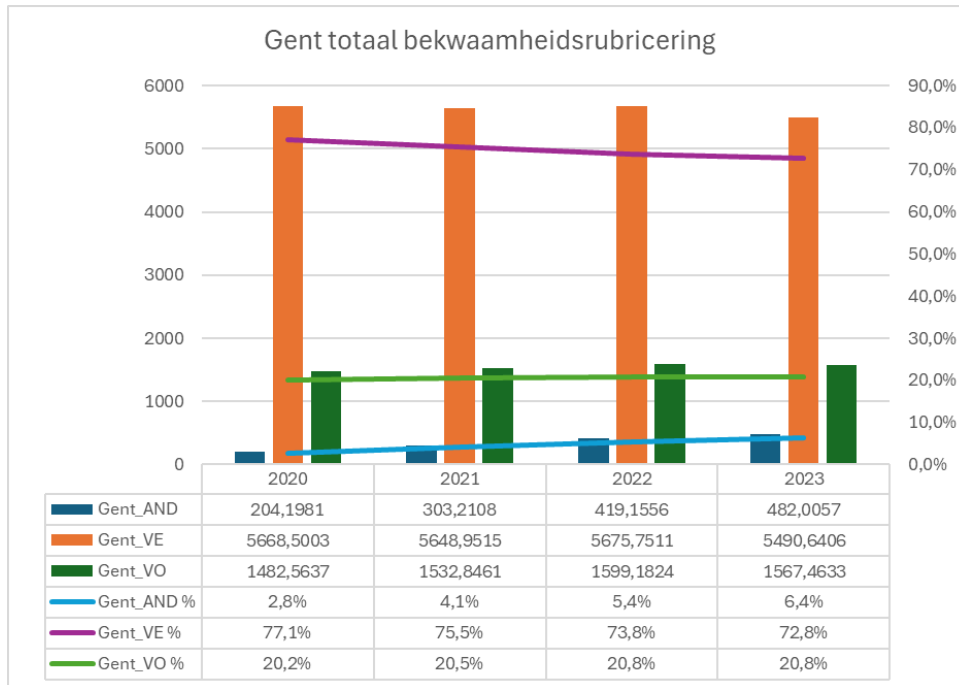
Dit is het globale beeld (alle onderwijsniveaus samen) van de bekwaamheidsrubriceringen in het BHG, gevolgd door de tabellen van de steden Antwerpen en Gent.

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

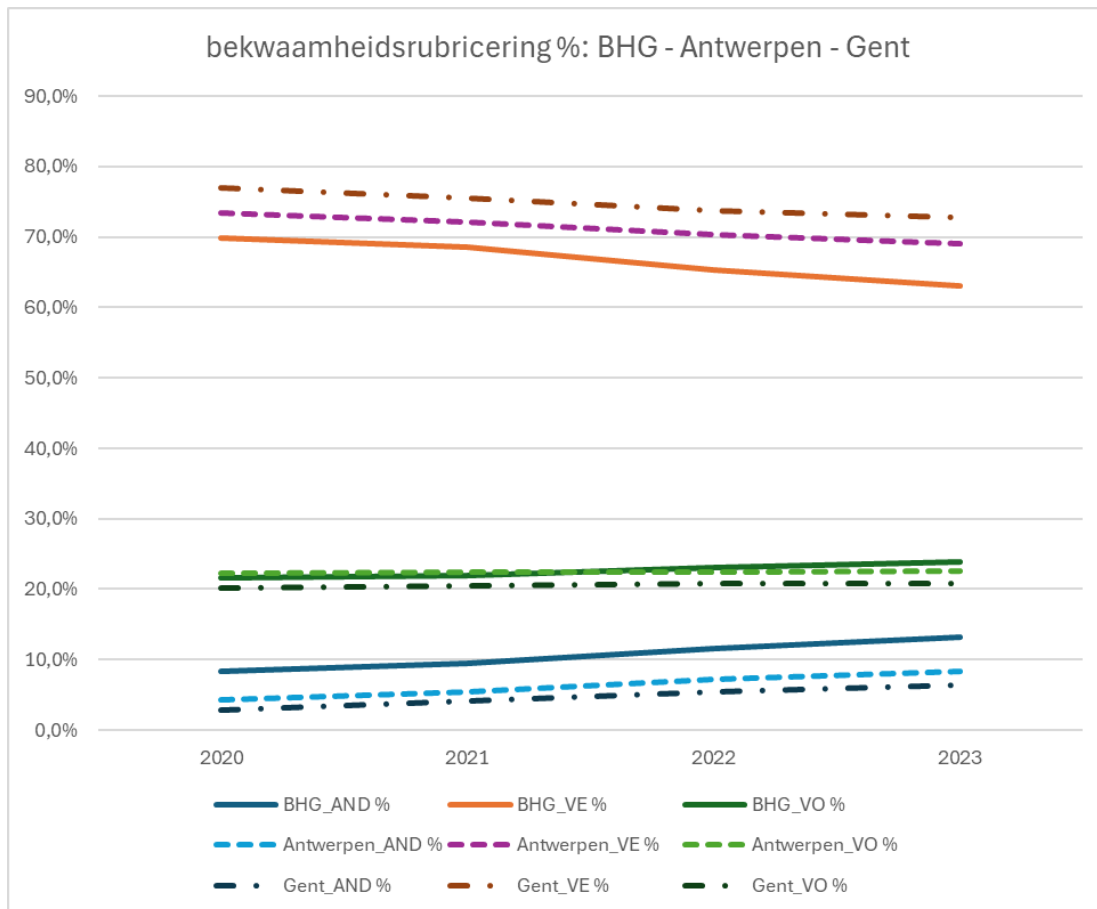

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

Dit is de vergelijking van de aandelen voor de drie steden.

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

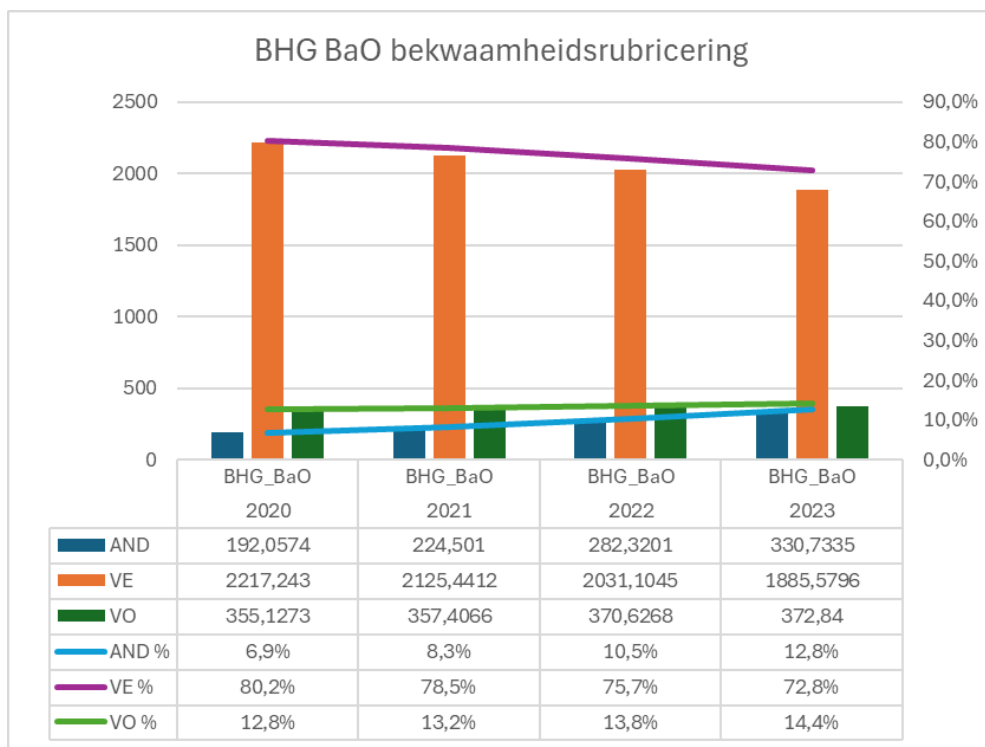
Globaal gezien staat het BHG er het slechtste voor: procentueel gezien is er het laagste aandeel VE, evenals het hoogste aandeel VO en AND. Antwerpen doet het iets beter. Gent nog beter. **Voor de vereiste bekwaamheidsbewijzen zijn de verschillen tussen de drie steden redelijk groot. Bij de andere bekwaamheidsbewijzen en vooral de voldoende bekwaamheidsbewijzen liggen de cijfers van de drie steden dicht bij elkaar.**

Denk er ook om dat de cijfers van het BHG kunstmatig iets worden gematigd omdat 6% van het opgenomen personeel in werkelijkheid niet in het BHG werkt maar elders in Vlaanderen.

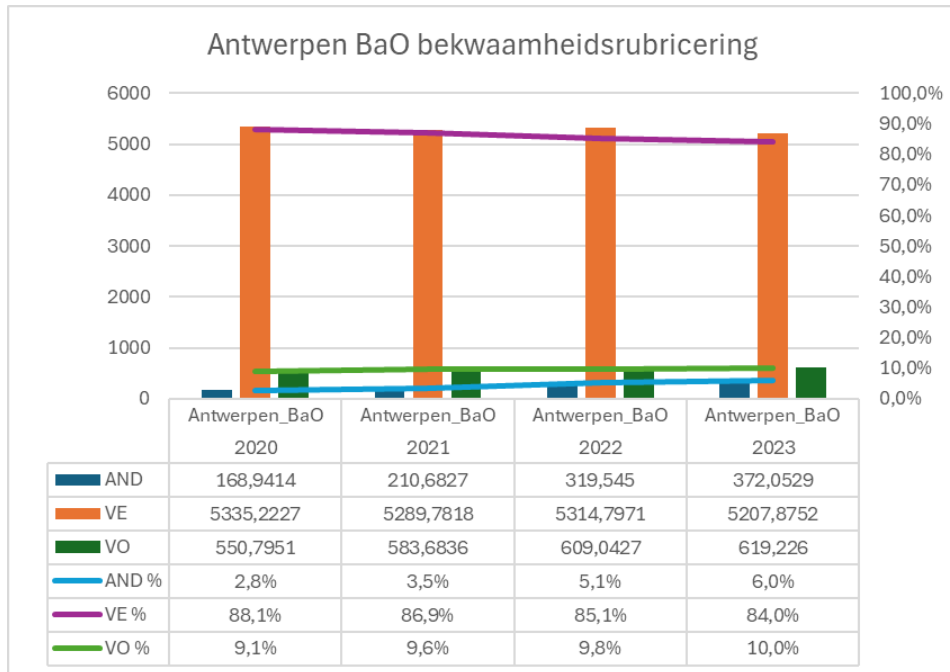
In de volgende twee paragrafen vergelijken we de cijfers van de drie grootsteden voor het gewoon basisonderwijs en het gewoon secundair onderwijs.

5.5.1 Aanvullingen: gewoon basisonderwijs

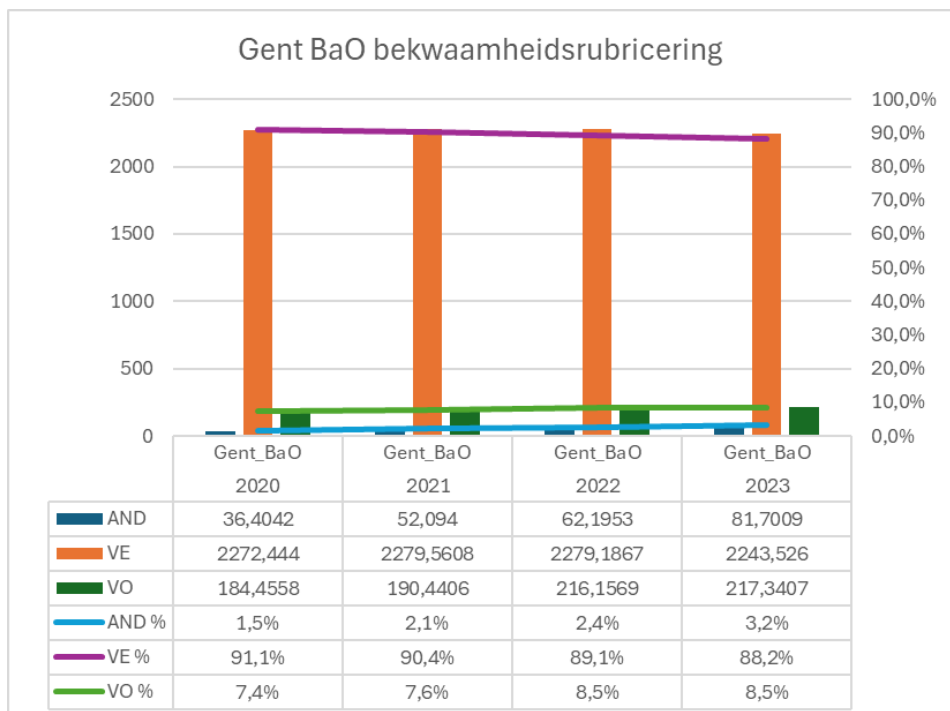
We kijken opnieuw eerst naar de steden apart, om ze daarna te vergelijken.

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

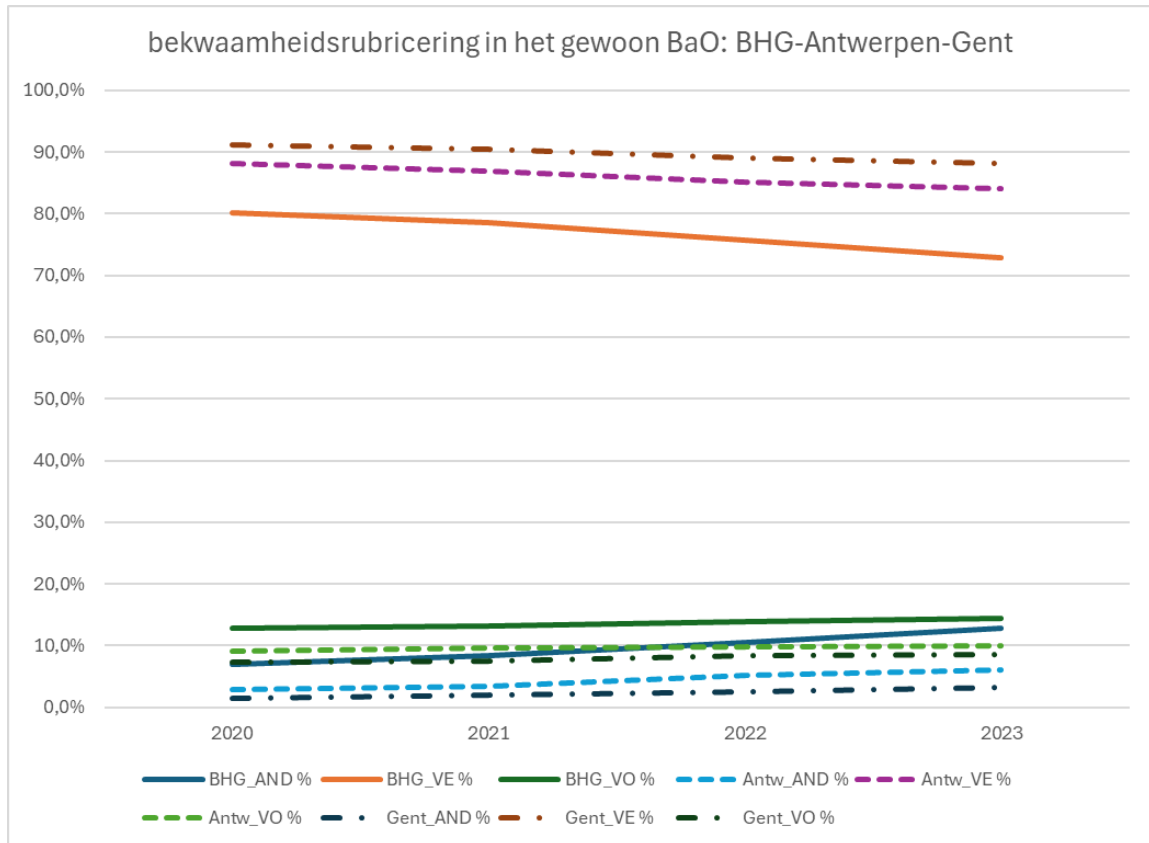

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

Dit is de vergelijking van de drie steden in het gewoon basisonderwijs.

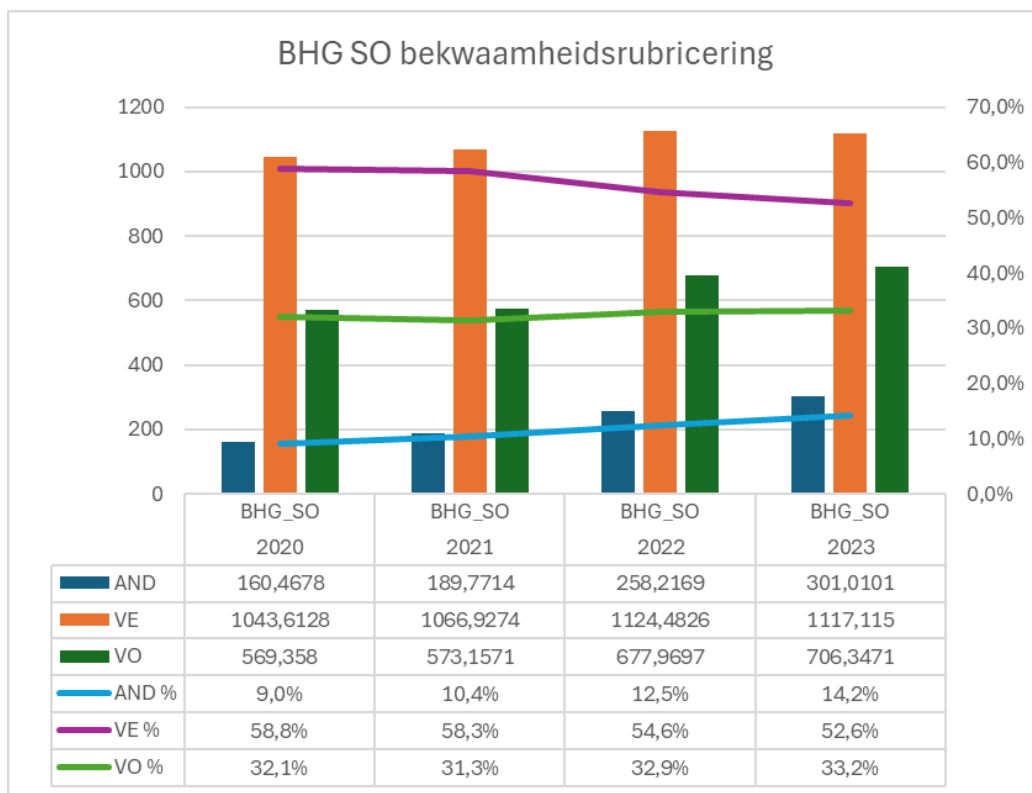
Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

In het basisonderwijs is het aandeel vereiste bekwaamheidsbewijzen groter dan in het secundair onderwijs. De twee andere bekwaamheidsbewijzen hebben dus relatief kleinere aandelen.

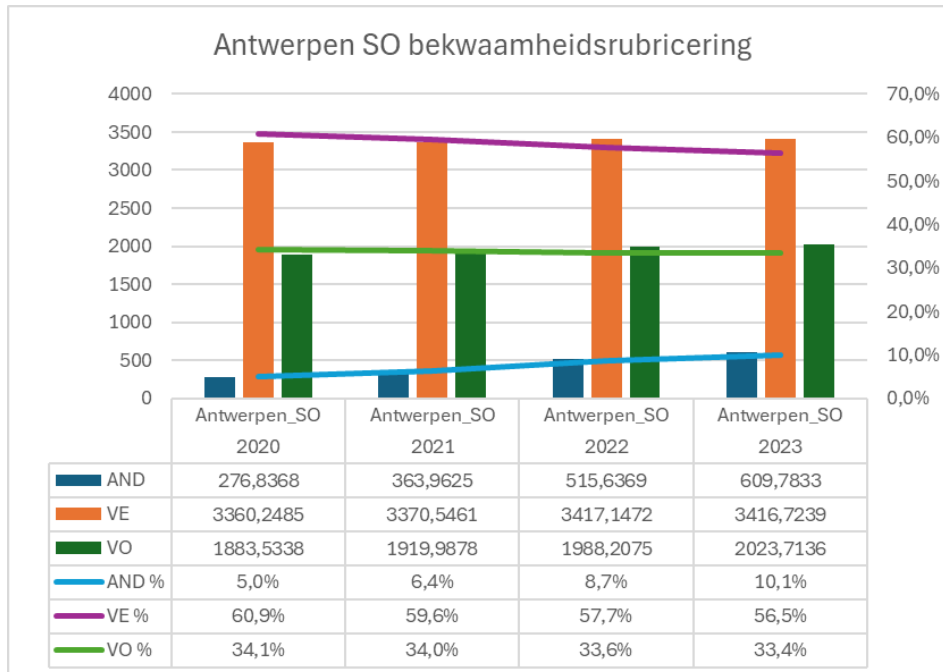
Het verschil tussen het BHG en de twee andere grootsteden is opvallend: de situatie is veel erger in het BHG, met 11,2% verschil tussen de aandelen van de vereiste bekwaamheidsbewijzen.

5.5.2 Aanvullingen: gewoon secundair onderwijs

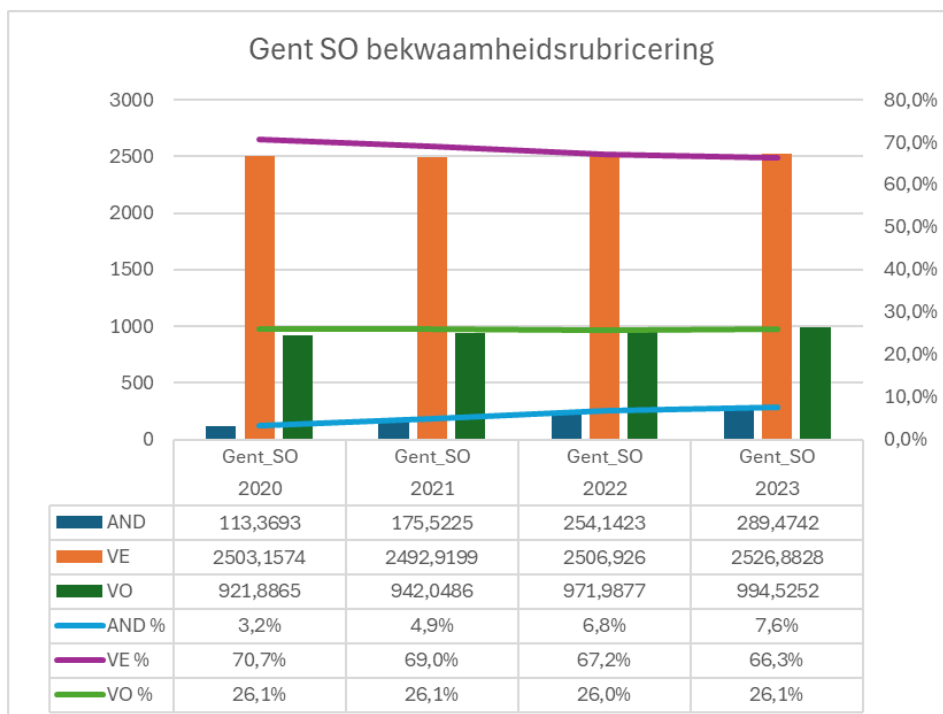
We kijken opnieuw naar de steden apart, om ze daarna te vergelijken.

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

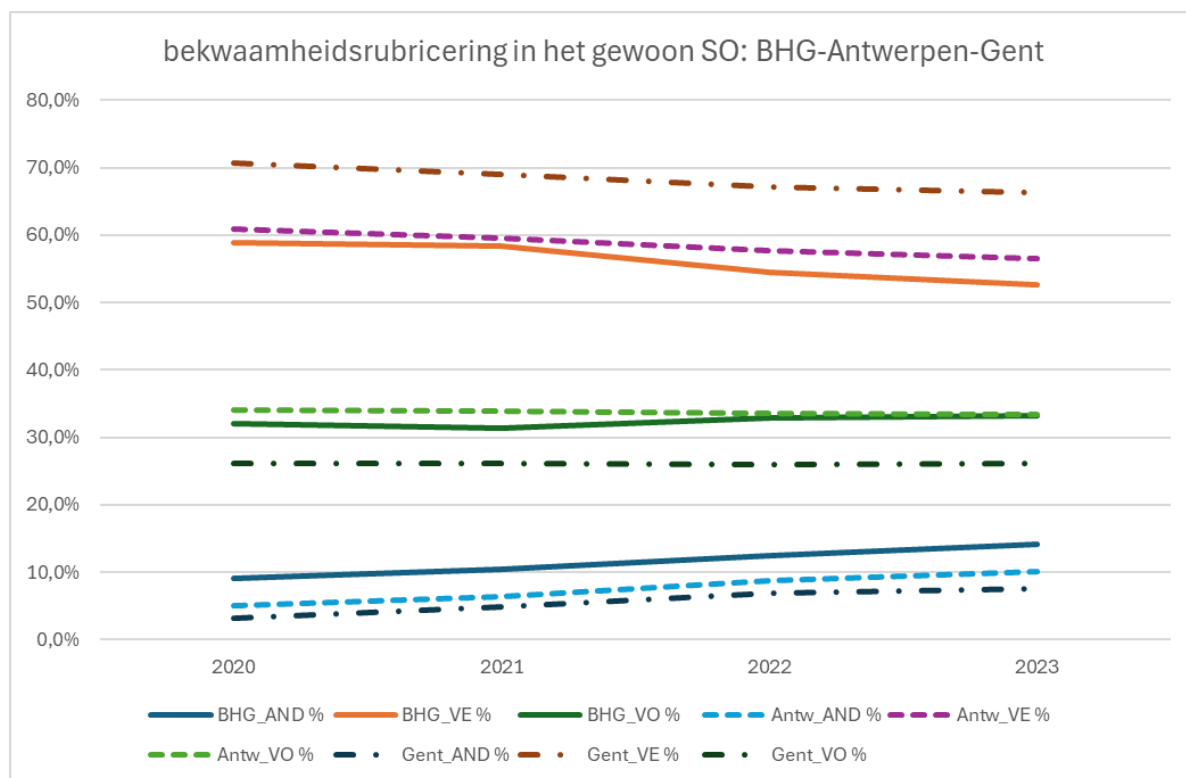

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

Dit is de vergelijking van de drie steden in het gewoon secundair onderwijs.

Cijfers: Departement Onderwijs Vlaanderen; Grafiek: VGC

In de vergelijking van het gewoon secundair onderwijs vertonen het BHG en Antwerpen een redelijk gelijkaardig beeld in de procentuele verdeling van de bekwaamheidsbewijzen. Bij de vereiste bekwaamheidsbewijzen zit er een verschil van nauwelijks 4%, dat vooral de laatste paar jaar is toegenomen. De voldoende bekwaamheidsbewijzen zijn ongeveer op hetzelfde niveau, met nauwelijks 0,2% verschil. Bij de andere bekwaamheidsbewijzen bedraagt het verschil opnieuw ongeveer 4%. Gent wijkt hier sterk van af.

Denk er ook om dat de cijfers van het BHG kunstmatig iets worden gematigd omdat 6% van het opgenomen personeel in werkelijkheid niet in het BHG werkt maar elders in Vlaanderen. Deze 6% werken bijna allemaal in het secundair onderwijs.

6 Zij-instromers in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

6.1 Algemene cijfers en evolutie

Inleidend is het belangrijk om er op te wijzen dat er geen officiële definitie bestaat voor zij-instromers (er bestaat zelfs geen eensgezindheid over de spelling zijinstromer of zij-instromer). Bijgevolg hanteren studies, analyses en artikels heel vaak een verschillende definitie, wat zorgt voor veel verwarring in het maatschappelijk debat en wat het wetenschappelijk gezien moeilijk maakt om de conclusies van verschillende onderzoeken (ook internationaal) naast elkaar te leggen. Het is bovendien vaak ook niet evident om het onderscheid tussen deze definities snel te doorgronden, omdat de verschillen meestal erg technisch zijn. Maar deze techniciteiten hebben wel een reële impact op de samenstelling van de groep, voldoende om de conclusies van onderzoeken die gelden voor één onderzoek te invalideren voor een ander onderzoek.

De lopende studie 'Instroom en uitstroom in het lerarenberoep vanuit vergelijkend perspectief' in opdracht van het Vlaamse beleidsdomein Onderwijs en Vorming (Onderwijsonderzoeken. (n.d.). <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/project/2121>⁴) wijst ook op het cruciale belang hiervan. We moeten dus heel voorzichtig zijn als we praten over deze groep en steeds goed reflecteren waarover we het precies hebben.

De bovenvermelde studie vindt trouwens weinig verschillen tussen zij-instromers in Vlaanderen en in Brussel. Zo vindt de analyse bijvoorbeeld geen evidentie voor de negatieve invloed van een groter aandeel leerlingen met GOK/SES-kenmerken op de retentiekans in het lerarenberoep of in de school. Hun analyse-modellen vinden **ook geen verband tussen de ligging van de school en de retentie in het beroep.** **Leraren die lesgeven in een centrumstad (of Brussel) hebben weliswaar een iets hogere kans om het lerarenberoep te verlaten, maar dan weer een kleinere kans om hun school te verlaten.**

De cijfers waarover de VGC beschikt over zij-instromers zijn veel minder gedetailleerd dan de globale cijfers over leerkrachten die we hanteren om bijvoorbeeld woonplaats of bekwaamheidsbewijzen te analyseren. De volgende cijfers tellen het aantal personen (stamnummers). De gegevens en definities zijn afkomstig van het Departement Onderwijs Vlaanderen. De technische definitie die zij hanteren om zij-instromers uit hun database te filteren, omvat de volgende 2 groepen van personeelsleden:

- Alle beginnende (nieuwe) leerkrachten die tijdens het referteschooljaar 2019-2020 de leeftijd van 30 jaar bereikt hebben en 0 jaar anciënniteit hebben worden beschouwd als zijnde een zij-instromer. Zij hebben vóór het referteschooljaar 2019-2020 nog geen onderwijsopdracht als leerkracht uitgevoerd.

---

⁴ Te raadplegen hier <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/project/2121>, zie de overkoepelende samenvatting met beleidsaanbevelingen.

- Alle leerkrachten die opdrachten buiten het onderwijs hebben uitgevoerd vóór hun onderwijsopdrachten in het referteschooljaar maar geen onderwijsopdrachten hebben vóór het referteschooljaar

De volgende tabel geeft een overzicht van de zij-instromers voor de laatste 5 schooljaren. We vergelijken telkens de totale groep met het aantal zij-instromers die in het BHG werken.

	19-20	20-21	21-22	22-23	23-24
Zij-instromers in het BHG	268	302	412	412	419
totaal zij-instromers (BHG+VLA)	2458	2818	4279	4697	4330
Zij-instromers in het BHG %	10,9%	10,7%	9,6%	8,8%	9,7%

Het BHG telt ongeveer 4,4% van het totaal aantal leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in heel Vlaanderen. Er zijn in verhouding dus relatief veel zij-instromers in het BHG.

De volgende tabel analyseert in welk type onderwijs de zij-instromers werken. Deze percentages zijn niet specifiek voor het BHG, maar gelden voor heel Vlaanderen. Het overgrote deel van de zij-instromers werkt in het leerplichtonderwijs.

	19-20 %	20-21 %	21-22%	22-23 %	23-24 %
Basisonderwijs	18,4%	24,1%	23,0%	22,4%	23,7%
CBE's	0,7%	0,8%	0,6%	0,7%	0,9%
CVO's	11,5%	10,1%	8,1%	9,2%	8,3%
DKO	4,8%	3,2%	3,0%	3,2%	3,2%
Hogescholen	9,4%	8,1%	5,5%	4,6%	4,8%
Secundair onderwijs	58,7%	57,1%	62,5%	62,8%	62,6%
Leerplichtonderwijs (BaO+SO)	77,1%	81,2%	85,5%	85,2%	86,3%

6.2 VGC-subsidies voor zij-instromers

Momenteel zijn twee VGC-subsidiestromen gericht op zij-instromers in het onderwijs. De doelgroep voor deze subsidies is echter ruimer dan de zij-instromer zoals die hierboven gedefinieerd wordt.

Voor de VGC-subsidies is dit een leerkracht die een pedagogisch bekwaamheidsbewijs dient te halen.

Specifiek aan de subsidie voor extra-opleidingstijd: deze ondersteuning komt bovenop de Vlaamse lerarenbonus en is beschikbaar voor scholen met personeelsleden die van deze Vlaamse maatregel

genieten. Het is van belang op te merken dat onderstaande gegevens dus ook deze - en niet de hierboven gedefinieerde - categorie personeelsleden betreffen.

6.2.1 Terugbetaling studiegeld

182 unieke personen vroegen de subsidie studiegeld aan tussen de opstart (schooljaar 2022-2023) en eind 2024 (midden schooljaar 2024-2025).

- We trekken iets meer Brusselaars aan dan het gemiddelde leerkrachtenteam (40% tov 15,8%).
- Naar leeftijd is de volledige range van de werkende bevolking vertegenwoordigd. Gemiddeld is de zij-instromer geboren in het jaar 1990.
- Ook wat betreft de voorafgaande studies is er een mooie verdeling, al trekken we voornamelijk 'bachelors' aan (45%).
- Wie zijn/haar kwalificatie wenst te behalen, mikt voornamelijk op een lesgeverspositie in het secundair onderwijs (60%).
- Het zijn vooral Erasmus hogeschool en Odisee, die de subsidie-aanvragers opleiden.

Ook de wegen die leiden tot een kwalificatie zijn zeer verscheiden. Elke subsidie-aanvrager kent een uniek traject en niet iedereen slaagt in het opzet om als leerkracht aan de slag te gaan of te blijven. Uit de uitstroom leren we dat de combinatie werken/studeren door velen onderschat wordt.

Toch zijn van de personen die we de voorbije twee schooljaren subsidieerden 44%, mét het juiste diploma, aan het werk in Brussel. Dat is best een resultaat om fier op te zijn.

6.2.2 Extra opleidingstijd

Sinds de opstart in 2022 tot het meest recente subsidiebesluit werden 113 dossiers "extra-opleidingstijd" goedgekeurd.

- 32 Nederlandstalige scholen in Brussel ontvingen één of meerdere subsidies voor een extra-vrijstelling van een personeelslid met een Vlaamse lerarenbonus. Zo kregen 84 unieke personen een bijkomende ondersteuning om zich pedagogisch verder te bekwamen.
- De subsidie extra-opleidingstijd is verhoudingsgewijs het populairst in het secundair onderwijs, de helft van de leerkrachten staat in dat onderwijsniveau voor de klas.
- 40% van deze leerkrachten woont in Brussel, een significant aandeel. De leeftijden lopen erg uiteen; doch, ongeveer de helft van de leerkrachten zit in de leeftijdscategorie 25-35 jaar.

- 75% van de leerkrachten is hoger geschoold (minimum een bachelordiploma).
- De lerarenopleiding wordt hoofdzakelijk gevolgd aan Erasmushogeschool en Odisee, een kwart leerkrachten volgt een opleiding in afstandstraject. 75% van hen volgt de educatieve bacheloropleiding (lager of secundair, al dan niet verkort).

We verwijzen ook naar de nota 20255464 over de analyses van de subsidies zij-instromers en opleidingstijd.

7 Overzicht van de maatregelen die de VGC reeds heeft genomen

In onderstaande tabel vindt u het overzicht van de acties die VGC de afgelopen jaren heeft genomen i.k.v. het lerarentekort en de middelen die hieraan besteed werden. Voor 2025 zijn dit de bestede middelen, tenzij er vermeld staat dat het om begrote middelen gaat.

BEELDVORMING				
Actie	Middelen (excl. personeelsinzet VGC)			
	2022	2023	2024	2025
Campagne '#LeerkrachtBXL' : Campagnewebsite, advertenties, filmpjes met getuigenissen ...	150.000 EUR	170.000 EUR	60.499,11 EUR	<u>Begroot:</u> 140.000 EUR
Samenwerking met JOBAT i.f.v. artikels en filmpjes over het leerkrachtentekort in het NOB	18.150 EUR	18.150 EUR	22.687,50 EUR	Opzet JOBAT aangepast: samenwerking stopgezet
Uitdelen van promotiemateriaal voor leerkrachten (hesjes, totebags ...)	34.568,30 EUR	48.678,30 EUR	53.429,97 EUR	<u>Begroot:</u> 72.000 EUR
Subsidie voor employer branding i.f.v. aantrekken leerkrachten	-	-	80.000 EUR	<u>Begroot:</u> 100.000 EUR
Versterken Vlaamse campagne 'Lesgeven is alles geven' via sociale media en nieuwsbrief BrusselDirect	Geen middelen voor ingezet			

VRIJWILLIGERS				
Actie	Middelen (excl. personeelsinzet VGC)			
	2022	2023	2024	2025
Ontwikkeling matchingstool voor scholen en vrijwilligers via platform 'Give a Day'	6.050 EUR	6.050 EUR	5.747,50 EUR	<u>Begroot:</u> 6.050 EUR ⁵
Promotie sociale media vrijwilligers			5 EUR	64,79 EUR
Oproep gepensioneerden	Geen middelen voor ingezet			

⁵ Verderzetting dient nog geëvalueerd te worden. Voor de argumentatie verwijzen we naar KN20244260 (in bijlage).

ZIJ-INSTROMERS				
Actie	Middelen (excl. personeelsinzet VGC)			
	2022	2023	2024	2025
Subsidies aan alternatief opleidingstraject ' De Baobab ' van EVA bxl (kleuteronderwijs)	160.000 EUR	126.000 EUR	174.000 EUR	64.0000 EUR
Subsidies aan alternatief opleidingstraject ' Teach for Brussels ' van Teach for Belgium (secundair onderwijs)	126.000 EUR	115.400 EUR	132.000 EUR	132.331 EUR
Infobeurzen voor zij-instromers	9.804,84 EUR	246 EUR	5.268 EUR	<u>Begroot:</u> 2.000 EUR
Financiële incentives voor zij-instromers die het lesgeven in het NOB combineren met een educatieve opleiding: terugbetaling studiegeld opleiding		78.966,14 EUR	92.473,65 EUR	19.342,70 EUR ⁶
Financiële incentives voor zij-instromers die het lesgeven in het NOB combineren met een educatieve opleiding: extra opleidingstijd (verdubbeling van de vrijstelling via de lerarenbonus van Vlaanderen)		30.593,25 EUR	156.028,17 EUR	235.397,52 EUR ⁶
Persoonlijke vraagopvolging door de consulent zij-instromers	84.863 EUR ⁷	84.863 EUR ⁷	84.863 EUR ⁷	84.863 EUR ⁷
Infobank (flexibele) opleidingstrajecten voor zij-instromers op onderwijsinbrussel.be	Geen extra middelen voor uitgetrokken (uitgevoerd met personeelsinzet VGC)			

⁶ = tot nu toe bestede middelen. Aanvragen zijn nog lopende!

⁷ Middelen personeelsinzet consulent bij VGC

(STARTENDE) LEERKRACHTEN				
Actie	Middelen (excl. personeelsinzet VGC)			
	2022	2023	2024	2025
Subsidie aan Stad Brussel voor een nascholingstraject onderwijsassistenten	-	1.800 EUR	1.800 EUR	Nog geen aanvraag
Community-vormende activiteiten: Avond van het Onderwijs	160.000 EUR	159.805,21 EUR	152.874,30 EUR	164.926,78 EUR
Community-vormende activiteiten: OCB-Quiz	30.000 EUR	35.000 EUR	35.000 EUR	Begroot: 30.000 EUR
Community-vormende activiteiten: Afterworks voor leerkrachten	5.000 EUR	20.000 EUR	20.000 EUR	Begroot: 15.000 EUR
Geschenkmanden Dag van de Leerkracht	20.000 EUR	20.000 EUR	19.981,91 EUR	Begroot: 25.000 EUR
Aanvangsbegeleiding (OCB) met focus op starters, zij-instromers en schoolbeleid: OCB bekijkt op haar scholen hoe ze complementair aan het aanbod van andere partners hiaten in het aanvangsbeleid kan opvangen. <i>= ±10% van totale personeelscapaciteit OCB (*)</i>	750.000 EUR ⁸	750.000 EUR ⁸	750.000 EUR ⁸	750.000 EUR ⁸
Crisishulp (OCB): OCB-ondersteuners worden tijdelijk en beperkt ingeschakeld buiten hun reguliere opdracht om urgente noden op te vangen (van co-teaching tot klas overnemen). Dit gebeurt vanuit een contracting over inhoud, periode en proces naar een meer duurzame oplossing. <i>= ±10% van totale personeelscapaciteit OCB (*)</i>	750.000 EUR ⁸	750.000 EUR ⁸	750.000 EUR ⁸	750.000 EUR ⁸
Inleef- en leertraject Stadsleerkracht (OCB via personeelsinzet) en andere community-vormende activiteiten met Brusselse leerkrachten <i>= ±1% van totale personeelscapaciteit OCB (*)</i>	75.000 EUR ⁸	75.000 EUR ⁸	75.000 EUR ⁸	75.000 EUR ⁸

⁸ Middelen via personeelsinzet OCB (*)

STUDENTEN				
Actie	Middelen			
	2022	2023	2024	2025
Aanbod voor studenten (OCB via personeelsinzet): o.a. samenwerking met lerarenopleidingen in Brussel en Vlaanderen, aanbieden van workshops, organiseren van bezoeken aan OCB en Brusselse scholen, begeleiden van stadspel Urban Education),... <i>= ongeveer 1% van de totale personeelscapaciteit van OCB (*)</i>	75.000 EUR ⁸	75.000 EUR ⁸	75.000 EUR ⁸	75.000 EUR ⁸

SCHOLIEREN				
Actie	Middelen (excl. personeelsinzet VGC)			
	2022	2023	2024	2025
Project 'Talent 4 Teaching' waarbij leerlingen de kans krijgen om een aantal keren voor de klas te staan	7.600 EUR	10.000 EUR	6.800 EUR	8.000 EUR
Personeelsinzet OCB voor de begeleiding van Talent 4 Teaching en andere initiatieven gericht tot scholieren <i>= ongeveer 1% van de totale personeelscapaciteit van OCB (*)</i>	75.000 EUR ⁸	75.000 EUR ⁸	75.000 EUR ⁸	75.000 EUR ⁸
Project 'Klaar voor de lerarenopleiding!' waarbij leerlingen voorbereid worden op de starttoets Nederlands en waarbij ze algemeen warm gemaakt worden om te kiezen voor de lerarenopleiding (samenwerking EHB-Odissee)	144.000 EUR	144.000 EUR	140.0000 EUR	nog te bepalen
Immersief filmpje leerkrachtenberoep op job- en studiekeuzebeurs JOBX (i.s.m. Teach for Belgium)	13.000 EUR (eenmalige kost)	0 EUR (maar filmpje blijft wel binnen aanbod JOBX)		

ALGEMEEN	
Actie	Middelen (excl. personeelsinzet VGC)
Overleg tussen VGC, OCB, onderwijsnetten en PBD's over het leerkrachtentekort in Brussel om te komen tot een sneuvelnota met gedragen voorstellen voor de aanpak van het lerarentekort in Brussel.	Geen extra middelen voor uitgetrokken
Scholen aanmoedigen om na te denken over de reorganisatie van hun schoolstructuur via het OCB-aanbod rond blended learning en flexibele schoolorganisatie.	Geen extra middelen voor uitgetrokken, opgenomen binnen de reguliere OCB-werking (*)
Hernieuwing samenwerkingsprotocol OCB-PBD rond de aanpak van het lerarentekort	Geen extra middelen voor uitgetrokken

(*) Belangrijke aanvulling bij personeelsinzet van OCB:

60% van de personeelsinzet van OCB gaat naar reguliere ondersteuning (begeleidingstrajecten op 140-tal Brusselse scholen rond specifiek grootstedelijke thema's). Met deze reguliere ondersteuning zet OCB in op de professionalisering van Brusselse schoolteams. De leerkrachten die wel duurzaam voor Brussel blijven kiezen (in deze moeilijke tijden) hebben niet alleen nood, maar ook het recht om ondersteund te worden. Met deze intensieve reguliere werking voorkomt OCB dat er nog meer leerkrachten uitvallen of vertrekken.

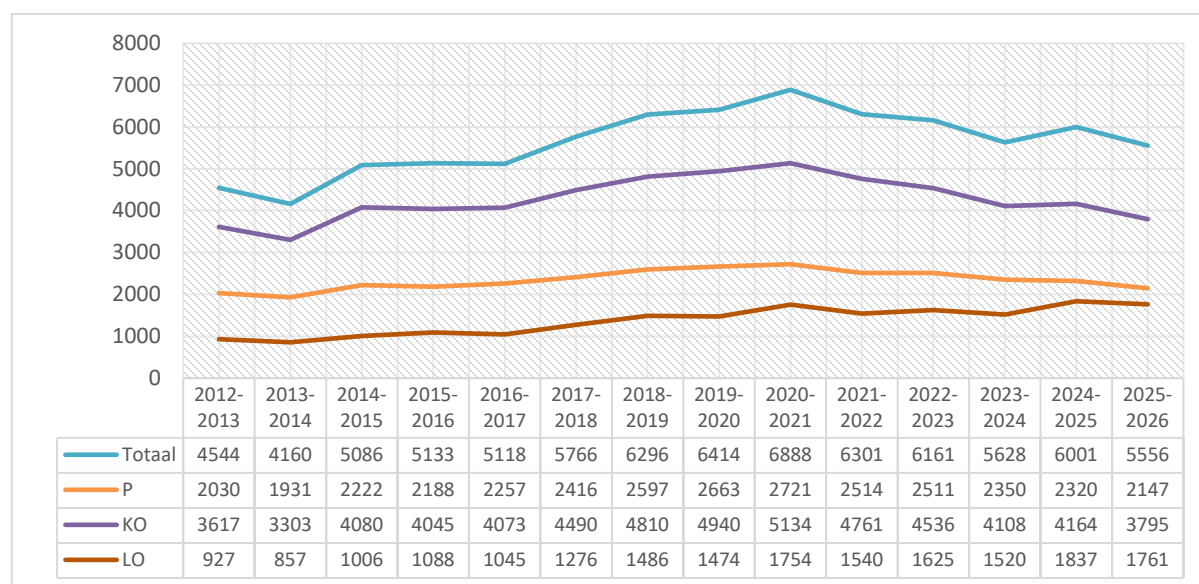
8 Evolutie aanmelden en inschrijven in Brussel

8.1 Basisonderwijs

8.1.1 Aanmeldingen basisonderwijs

In 20-21 kenden we een piek met 6.888 aanmeldingen voor het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel. Nadien daalde het aantal aanmeldingen drie jaar op een rij.

Vorig jaar was er een trendbreuk in het dalend aantal aanmeldingen, met een stijging van 373 aanmeldingen. Deze dalende trend zet zich huidig schooljaar wél weer verder: er is een daling van 445 aanmeldingen t.o.v. '24-'25.

Figuur - BaO: evolutie aantal aanmeldingen (excl. bzkvp) sinds 12-13

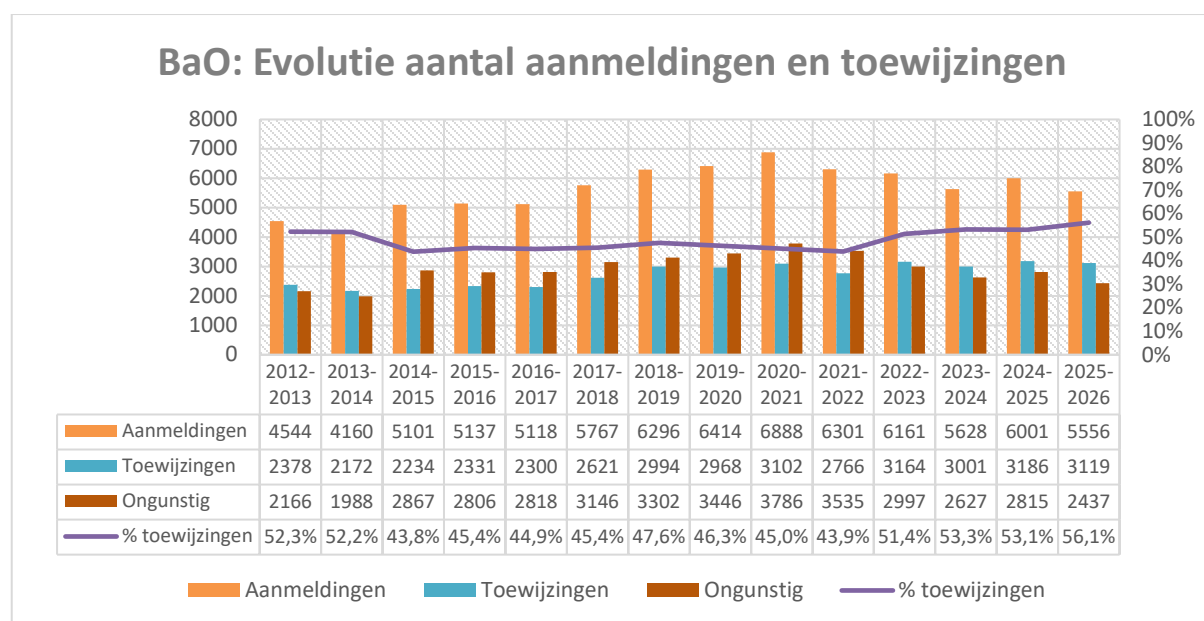
De vraag daalt het sterkst in het kleuteronderwijs, en duikt tot onder het niveau van 2 jaar geleden.

In het lager onderwijs zien we wel een daling in vergelijking met vorig jaar, maar van een echte afremming van de vraag kunnen we in het lager onderwijs niet spreken. In deze leerjaren hebben we dan

ook niet zozeer te maken met de demografische invloed, dan wel met een grote groep schoolveranderaars.

8.1.2 Toewijzingen en inschrijvingen basisonderwijs

Voor het schooljaar 25-26 kon 56,1% van de aangemelde kinderen zich onmiddellijk inschrijven in een gekozen school. Dat is verhoudingsgewijs meer dan alle vorige jaren en het vierde jaar op rij dat er meer kinderen mét dan zonder plaats zijn.

Figuur - BaO: evolutie aantal aanmeldingen en toewijzingen (excl. bzkvp) sinds 12-13

Klas	Opgegeven capaciteit	Vrije plaatsen	Aanmeldingen	Toegewezen	Ongunstig	% toegewezen	% ongunstig	Aantal vrije plaatsen na toewijzing
P	3977	2221	2147	1884	263	87,8%	12,2%	337
K1	4156	237	699	228	471	32,6%	67,4%	9
K2	4118	171	522	136	386	26,1%	73,9%	35
K3	4122	203	427	162	265	37,9%	62,1%	41
L1	4081	237	496	180	316	36,3%	63,7%	57
L2	4030	161	339	117	222	34,5%	65,5%	44
L3	3886	190	321	122	199	38,0%	62,0%	68
L4	3793	209	261	112	149	42,9%	57,1%	97
L5	3649	276	212	96	116	45,3%	54,7%	180
L6	3536	319	132	82	50	62,1%	37,9%	237
Totaal	39348	4224	5556	3119	2437	56,1%	43,9%	1105
KO	16373	2832	3795	2410	1385	63,5%	36,5%	422
LO	22975	1392	1761	709	1052	40,3%	59,7%	683

Tabel - BaO: aantal (niet-)toewijzingen en resterende vrije plaatsen per leerjaar in 25-26

Ondanks het feit dat 2437 leerlingen geen toewijzing kregen, zijn er toch nog plaatsen over. Dat heeft te maken met de schoolkeuzes die mensen maken en de toegewezen schoolveranderaars. 791 van de 2.241 schoolveranderaars kreeg een plaats toegewezen. Dat betekent dat deze plaatsen vrijkomen voor kinderen op de wachtlijst (met die nuance dat niet alle schoolveranderaars in Brussel een plaatsje vrij maken, dit kan ook in het Nederlandstalig onderwijs buiten Brussel zijn).

In het totale basisonderwijs waren er nog 1.105 vrije plaatsen over na de toewijzing.

Daarnaast zijn er toegewezen leerlingen die alsnog niet komen inschrijven. Bij de start van de vrije inschrijvingen zijn er daardoor meer vrije plaatsen ter beschikking. Over dit aantal beschikken we nog niet.

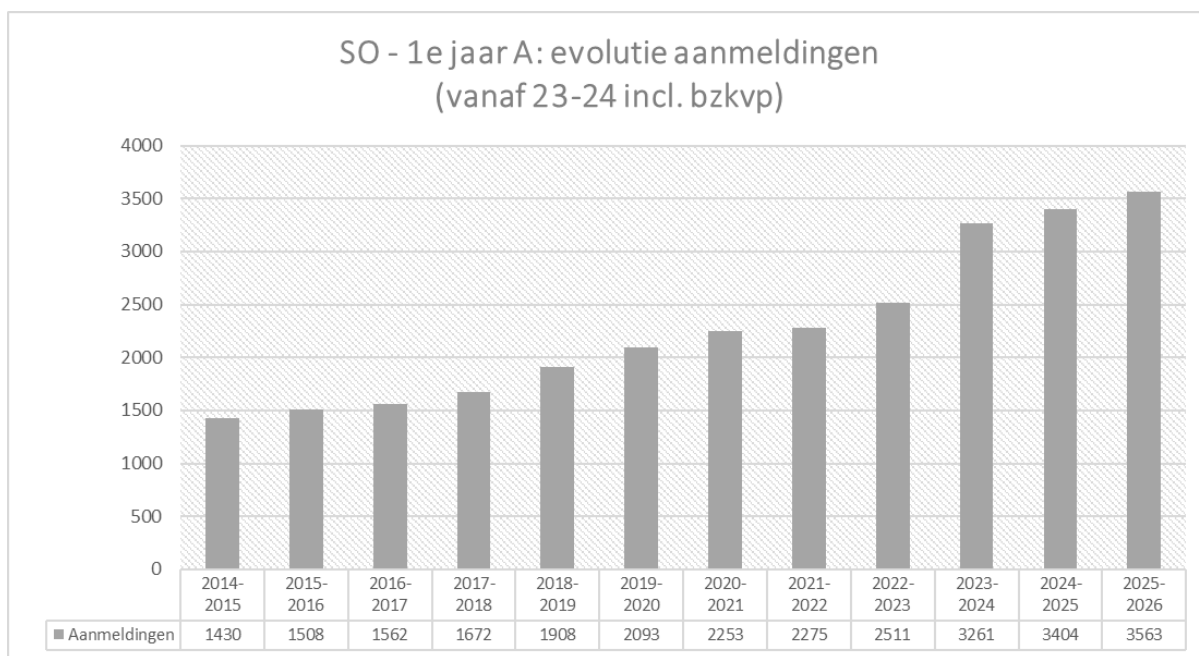
8.2 Secundair onderwijs

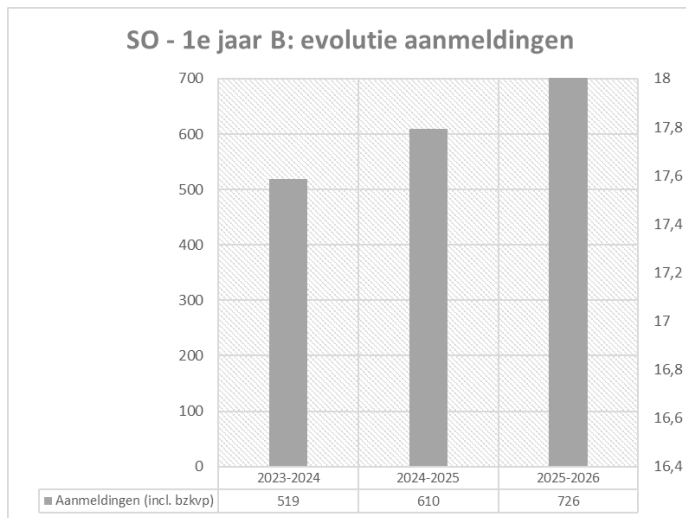
8.2.1 Aanmeldingen secundair onderwijs

Het aantal aanmeldingen voor het eerste jaar SO blijft toenemen, zowel voor 1A als voor 1B.

Voor 1A maken 1013 van de aanmeldende kinderen slechts 1 schoolkeuze, wat hun kansen op een plaats aanzienlijk doet slinken. We verwachten dat heel wat ouders ook in de Rand rond Brussel hun kinderen hebben aangemeld.

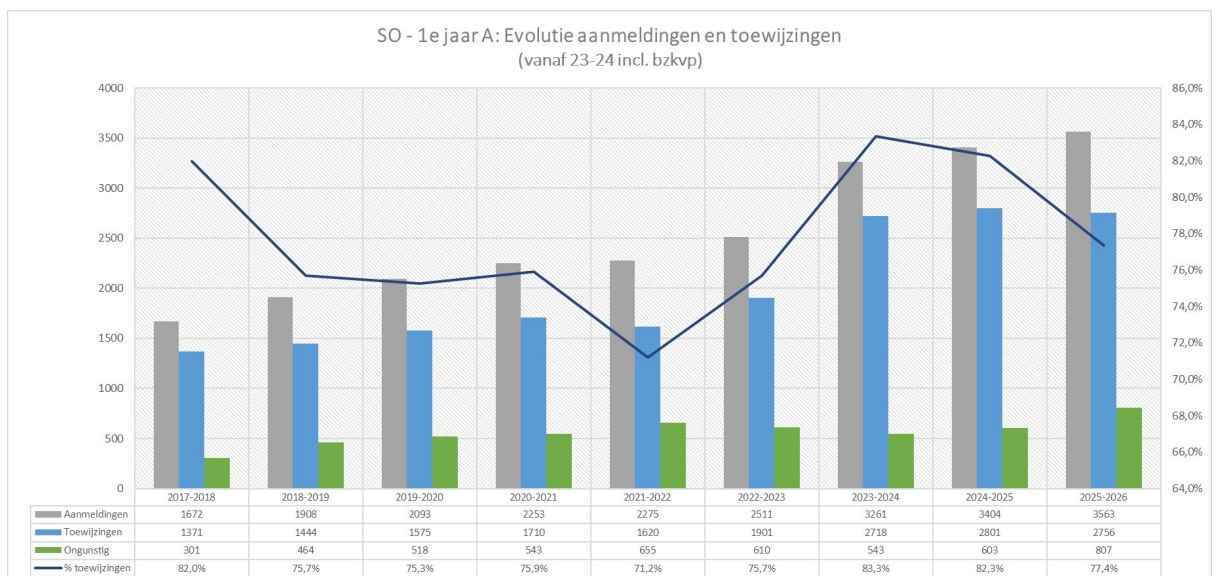
Ouders die twijfelen of hun kind een getuigschrift basisonderwijs zullen krijgen, doen er goed aan voor zowel de A- als de B-stroom aan te melden: 384 kinderen deden dit.

8.2.2 Toewijzingen en inschrijvingen secundair onderwijs

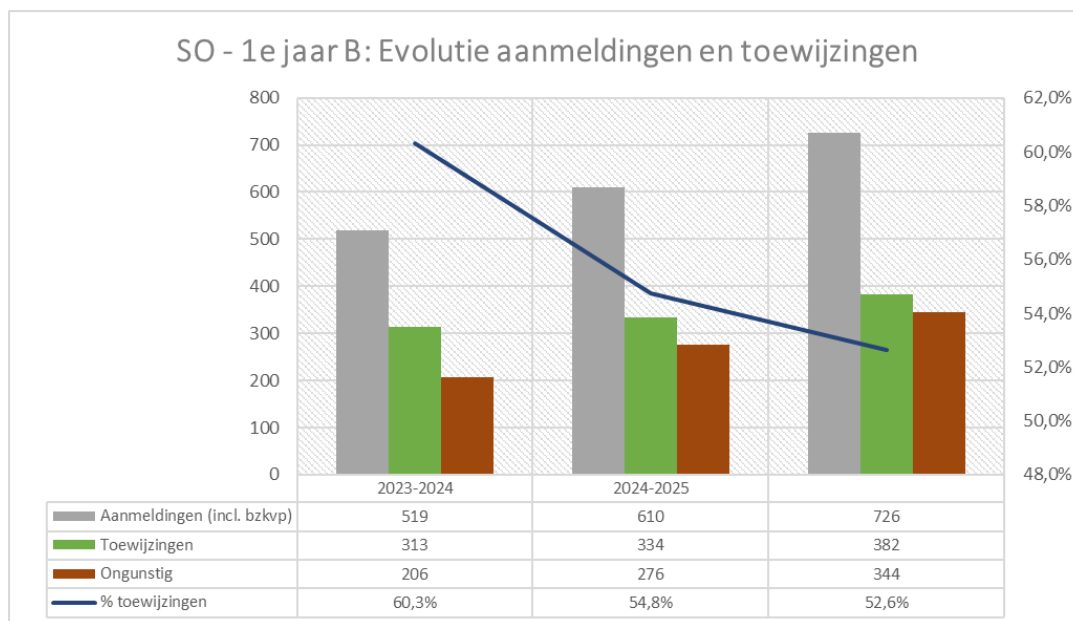
Het percentage plaatsjes dat kan toegewezen worden is dalende, al drie jaar op rij. De mismatch tussen het aantal vrije plaatsen, het aantal aanmeldingen, maar ook welke en hoeveel schoolkeuzes ouders maken, wordt dus groter.

Samenvatting 1A - vanaf invoering nieuw inschrijvingsrecht

Totaal	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Capaciteit	3195	3111	3003
Vrije plaatsen	3161	3076	2932
Aanmeldingen (incl. bzkvp)	3261	3404	3563
Waarvan aanmeldingen 1A én 1B	303	325	384
Mathmatisch tekort (aanm. vs vrije pl.)	100	328	631
Toewijzingen	2718	2801	2756
Ongunstig	543	603	807
% toewijzingen	83,3%	82,3%	77,4%
% ongunstig	16,7%	17,7%	22,6%
Theoretisch aantal vrije plaatsen na toewijzing	443	275	176

Voor de A-stroom zijn nog 176 vrije plaatsen na het verdelen van de plaatsjes. Echter, zodra duidelijk wordt welke kinderen naar de B-stroom zullen gaan, of naar een school buiten Brussel, komen er opnieuw enkele plekjes vrij.

Samenvatting 1B - vanaf invoering nieuw inschrijvingsrecht

Totaal	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Capaciteit	333	366	408
Vrije plaatsen	313	334	382
Aanmeldingen (incl. bzkvp)	519	610	726
Waarvan aanmeldingen 1A én 1B	303	325	384
Mathmatisch tekort (aanm. vs vrije pl.)	206	276	344
Toewijzingen	313	334	382
Ongunstig	206	276	344
% toewijzingen	60,3%	54,8%	52,6%
% ongunstig	39,7%	45,2%	47,4%
Theoretisch aantal vrije plaatsen na toewijzing	0	0	0

